

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Mezinárodní měnový trh

Malchasjan Natálie

© 2009 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Mezinárodní měnový trh" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Alexandru Soukupovi CSc., za odborné vedení při zpracování diplomové práce, za jeho vstřícnost, trpělivost a připomínky, které pomohly k vytvoření této práce.

Natálie Malchasjan

Mezinárodní měnový trh

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na problematiku obchodování na mezinárodním měnovém trhu a poskytuje základní přehled znalostí potřebných každému začínajícímu investorovi, jež má zájem o spekulaci na trhu FOREX.

Práce je tvořena dvěma částmi. Účelem první části je objasnění odborných termínů a pojmů, které souvisejí s mezinárodním měnovým trhem. Jedná se o výklad čerpaný z odborné literatury, internetových stránek a mediálních zdrojů zabývajících se danou problematikou.

Část druhá je zaměřena na průběh obchodování a na objasnění důležitých náležitostí potřebných před samotným zahájením reálného investování. Kromě toho je zde poukázáno na obecné výhody a nevýhody zaměstnání a spekulace na měnovém trhu, porovnání jejich vzájemných kladů a záporů. V této části je čerpáno hlavně na základě vlastních úvah a zkušeností z investování rozšířených o informace z mediálních zdrojů a konzultace investora, obchodujícího již několik let na FOREX trhu.

Klíčová slova: FOREX, cenové trendy, leverage, marže, limitní příkazy, medvědí trh, býčí trh, broker, indikátory, svíce.

Foreign Exchange Market

Summary

This thesis is aimed at the problematic of trading on the international monetary market and provides a basic overview of the knowledge, which a beginning investor has to have in order to be able to speculate on the FOREX market.

The coursework is divided into two parts. Aim of the first part is to clarify the professional terms and definitions, which are related to the international monetary market. It consists of the interpretation of professional literature, information from web and other media sources, which correlate to this problematic.

The second part is aimed at the process of trading and clarifying the important terms, which need to be studied before the start of actual process of investing funds. Apart from this the chapter highlights the general advantages and drawbacks of employment and speculation on the currency market, comparison of each side's pluses and handicaps. This part mainly draws from personal opinions and experience in investing, extended by information taken from media sources and investor consultations, which for many years have been investing on the FOREX market.

Keywords: FOREX, price trends, leverage, margin, limit orders, bear market, bull market, broker, indicators, candle

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. CÍL PRÁCE A METODKA	2
3. BURZA JAKO FORMA MEZINÁRODNÍHO MĚNOVÉHO TRHU, PODSTATA FOREX BURZY	3
3.1. Historie burzy	3
3.1.1. Historie českého burzovníctví	4
3.2. Historie FOREX burzy	5
3.2.1. FOREX burza měny	6
3.2.1.1. Účastníci FOREX trhu	7
3.2.1.2. Vznik zisku	7
3.2.1.3. Mechanismus FOREX burzy	8
4. FUNDAMENTÁLNÍ ANALÝZA	9
4.1. Druhy zpráv na měnovém trhu	10
4.1.1. Zprávy náhodné a neočekávané	10
4.1.2. Zprávy plánované a očekávané	10
5. TECHNICKÁ ANALÝZA	12
5.1. Podstata technické analýzy	12
5.2. Druhy grafů	14
5.2.1. Čárový graf	14
5.2.2. Grafy cen futures kontraktů	17
5.2.3. Grafy cen uzavření	18
5.2.3.1. Graf Point and Figure	18
5.2.3.2. Svíčkový graf	19
5.3. Cenové formace	20
5.3.1. Boční trend	20
5.3.2. Dvojité dno a dvojitý vrchol	22
5.3.3. Hladina podpory a rezistence	23
5.3.4. Formace hlava a ramena	25
5.3.5. Rostoucí „býčí“ a klesající „medvědí“ trend	26
5.3.5.1. Klesající „medvědí“ trend	26

5.3.5.2. Rostoucí „býčí“ trend	28
5.3.6. Trojúhelníkové formace	30
5.3.7. Formace „vlajky“ a „praporky“	32
5.3.7.1. Formace „vlajky“	32
5.3.7.2. Formace „praporky“	33
5.3.8. Tendence	35
5.3.8.1. Určení tendencí s pomocí maxima a minima	35
5.4. Výběr limitních pokynů	38
5.5. Technické ukazatelé	40
5.5.1. Klouzavé průměry	40
5.5.1.1. Signály udávané linií klouzavých průměrů	40
5.5.1.2. Otevření pozic v průběhu započatého trendu	44
5.5.3. Indikátory Overbought/Oversold	46
5.5.2.1. Indikátor RSI	46
5.5.2.2. Moving average convergence – divergence	48
6. ROZDÍL MEZI MĚNOVÝM A AKCIOVÝM TRHEM	50
6.1. Vývoj kurzu akcií	50
6.2. Obchodování s akciemi	52
6.3. Výhody a nevýhody investic do akcií	53
6.4. Zásadní rozdíl mezi akciovým a měnovým trhem	54
7. OBCHODOVÁNÍ NA FOREX BURZE	55
7.1. Studium odborné literatury	55
7.2. Určení obchodování strategie	56
7.3. Výběr obchodních trhů	57
7.4. Ovládání rizika	58
7.4.1. Maximální velikosti rizika každé transakce	58
7.4.2. Strategie limitních příkazů	58
7.4.3. Diverzifikace	58
7.4.4. Finanční páka	59
7.5. Posloupnost jednotlivých činností	59
7.6. Vedení obchodního poznámkového sešitu	60

7.7. Analýza vlastních transakcí	62
7.7.1. Analýza segmentovaných transakcí	62
7.7.2. Grafy hodnot aktiv	62
8. RIZIKO	62
8.1. Ekonomické rozdělení rizika	63
8.2. Finanční riziko	63
8.3. Obchodování rizikem	64
9. ZAMĚSTNÁNÍ VERSUS SPEKULACE NA MĚNOVÉM TRHU	65
9.1. Spekulace na měnovém trhu	65
9.1.1. Obchodní platforma – demo účet	66
9.1.1.1. Základní informace k obsluze obchodní platformy MetaTrader 4.0	68
9.1.2. Volba brokera	74
9.1.2. Podstatné náležitosti při volbě brokera	74
9.1.3. Důležité informace zveřejňované brokerskou společností	76
9.2. Zaměstnání	79
9.2.1. Možnosti získání práce	79
9.2.2. Proces získávání práce	79
9.2.3. Výhody a nevýhody zaměstnání	80
9.2.4. Výhody a nevýhody spekulace na FOREX trhu	85
10. ZÁVĚR	88
11. SEZNAM LITERATURY	90
12. PŘÍLOHY	92

1. ÚVOD

Ekonomický růst je jedním z hlavních ukazatelů úspěšnosti každého státu a přáním všech vyspělých zemí je snažit se tento progres udržet. S ekonomickým rozvojem však zároveň rostou i požadavky a povinnosti kladené státem na jeho obyvatelstvo v podobě růstu daní, cenové hladiny, sociální úrovně, průměrných mezd atd. Lidi, ve snaze přizpůsobit se kladeným požadavkům, věnují úsilí ke zlepšení svého sociálního postavení v důsledku zabezpečení spokojeného a důstojného života sobě a své rodině.

Vezmeme-li v úvahu i současnou celosvětovou ekonomickou krizi, která má za následek zánik mnoha společností v řadě zemí, zvýšení hladiny nezaměstnanosti, pokles nabídek pracovních pozic, redukce výše mezd a ostatních zaměstnaneckých výhod např. v podobě benefitů, je patrné, že ekonomická krize značně znásobila obavy lidí z nejistoty budoucího vývoje a zároveň jejich strach z větší pravděpodobnosti ztráty své pracovní pozice.

Na druhou stranu se dá říci, že díky této nepříznivé situaci dochází ke změně myšlení a chování značné části obyvatelstva. Snahy lidí zabezpečit svojí budoucí existenci se projevují mnohem aktivněji. Pozoruje se úsilí zlepšení své kvalifikace v naději najít lepší pracovní pozici, zahájení podnikání anebo investic finančních prostředků do různých instrumentů.

Z hlediska investic, v nedávné době, se malým obchodníkům, kteří nedisponují možností velkého finančního vkladu, otevřela příležitost obchodování na FOREX burze. Možnost obchodování drobným investorům a spekulantům na mezinárodním devizovém trhu byla umožněna díky rozvoji informační technologie a internetové sítě.

V případě FOREX burzy se nejedná o zcela obvyklou formu trhu, jelikož nemá jedno centrum jako např. klasická komoditní burza, ale je to globální elektronický a vysoce standardizovaný trh pro měny, na němž je umožněno online obchodování 24 hodin denně. Z pohledu porovnání likvidity FOREX kontraktů za reálné ceny, je tento trh zcela bezkonkurenční a jeho průměrný denní obrat vykazuje cca 3 bilionu USD, což převyšuje kombinaci obratu světových akciových, komoditních a dluhopisových trhů.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

Tato práce má sloužit jako příručka základních a nejdůležitějších informací potřebných budoucím zájemcům o investice na FOREX trhu. Jelikož odborná literatura týkající se této problematiky je značně těžce k sehnání v českém překladu a její dostupnost na našem trhu je výrazně omezená, bylo jedním z cílů této diplomové práce shromáždění, co možná největšího počtu odborné cizojazyčné a české literatury, týkající se dané problematiky a zároveň doplnění takto získaných údajů o své zkušenosti z oblasti investování na trhu FOREX.

Cílem bude objasnění pojmu FOREX a dalších odborných termínů s ním souvisejících. Bude zde zabýváno historií vzniku FOREX trhu, podstatou jeho fungování, důvody důležitosti používání fundamentální a technické analýzy, kde se uvedou nejčastěji objevované cenové formace na tomto trhu, jejich význam a způsob obchodování v nich.

Dále se vyzdvihnou zásadní rozdíly, klady a zápory investic na akciových a měnových trzích. V kapitole „Obchodování na FOREX burze“ se popíše zásadní náležitosti potřebné k úspěšnému investování na reálném obchodním účtu, a zároveň budou objasněny pojmy jako strategie limitních příkazů, diverzifikace portfolia, finanční páka a další. V neposlední řadě také zmíníme riziko, které přináší obchodování na mezinárodním měnovém trhu, jeho druhy a možnosti ochrany nebo snížení jeho hladiny a k závěru práce se provede porovnání výhod a nevýhod zaměstnání a investic na FOREX trhu.

Všechny informace, potřebné k vypracování této diplomové práce, byly získány na základě prostudování odborné literatury, internetových stránek a mediálních zdrojů zabývajících se danou problematikou.

Z takto shromážděných zdrojů byly následně vybrány ty nejpodstatnější údaje, které jsou v souladu s cílem.

V průběhu zpracování diplomové práce probíhaly odborné konzultace s dlouholetým investorem, spekulujícím na FOREX trhu a na základě jeho doporučení se následně korigovány některé nejasnosti vzniklé nedostatkem potřebných odborných zdrojů.

3. BURZA JAKO FORMA MEZINÁRODNÍHO MĚNOVÉHO TRHU, PODSTATA FOREX BURZY

3.1. Historie burzy

Pojem *burza* vznikl z původního latinského výrazu „bursa“, což v překladu znamená kožený měšec. Rodina obchodníků „Van der Buerse“, součástí jejichž rodinného erbů byly tři měšce, vlastnila v belgických Bruggách hostince, do kterých se koncem 14. století začali sjíždět obchodníci hlavně z Itálie nejen, aby tam mohli přenocovat, ale také kvůli uzavírání svých obchodů. Právě díky těmto obchodům se místu kolem hostince, kde obchody rovněž probíhaly, začalo říkat „burzy“. Později se tento název přenesl i na instituci, která byla po úpadku Brugg zřízena v roce 1531 v Antverpách. Tato burza nesla název „beurs“ a šlo o první burzu cenných papírů určenou pro obchod se směnkami a zlatými a stříbrnými mincemi. Rovněž se zde konala první emise obligací vydaná městem Antverpy. [17]

Roku 1602 byla založena Dutch East-Indian Company, a to formou první veřejné emise akcií na amsterodamské zbožové burze. Následně v roce 1631 v Amsterdamu, který v té době byl finančním centrem Evropy, vznikla i burza cenných papírů, která již měla svá pevně stanovená pravidla obchodování a otevírací dobu. S rozvojem obchodu cenných papírů se začala vyvíjet nová burzovní technika – spekulace. Postupem času docházelo ke vzniku dalších burz napříč západní Evropou jako např. v Berlíně (1739), Londýně (1745) nebo New Yorku (1792).

Na ostatních světadílech docházelo k založení burz teprve ve druhé polovině 19. století. Velkou pomocí, nebo spíše oživením burzovního obchodování bylo zavedení telegrafu, telefonu a potrubní pošty. 20. století bylo ve znamení významového růstu finančních center burzy v New Yorku nebo Londýně, kde burzy začaly plnit funkci burz mezinárodních. Velký příliv zahraničního kapitálu zaznamenaly Spojené státy americké, díky

tomu vzkvétalo burzovní obchodování a ceny akcií rostly. [17] V říjnu 1929 však nastal zlom, kdy burzovním světem otřásl krach newyorské burzy, následovala světová hospodářská krize provázená množstvím bankrotů a zástupem nezaměstnaných. Velkou změnou, v burzovním obchodování v poválečném období, byl rozvoj výpočetní techniky v 70. a 80. letech. Začaly se používat počítačové sítě a elektronické systémy, které byly využívány k zadávání příkazů. V této době se také začal formovat nový druh trhu, organizovaný mimoburzovní trh, který fungoval do té doby neformálně a byl značně roztržitě.

Rozvoj informační technologie představoval velký pokrok v burzovním obchodu. Devadesátá léta byla charakteristická pokračující globalizací světové ekonomiky a právě rozvojem technologie informační. Mnoho nadnárodních společností fúzovala a objevily se stovky nových emisí akcií, hlavně technologicky orientovaných firem. Rozvoj internetu dál impuls vzniku nového typu obchodování – on-line. To vše samozřejmě zvyšovalo atraktivitu akciového trhu a odrazilo se v rapidním růstu cen akcií na všech světových burzách.

3.1.1. Historie českého burzovníctví

Z hlediska historie burzy v ČR, kde určité snahy o její založení byly patrné už za doby Marie Terezie, bylo dosaženo úspěchu teprve v roce 1871. Významní představitelé hospodářské sféry tehdy v čele s velkoobchodníkem Aloisem Olivou shromáždili finanční prostředky - 29 780 zlatých - na založení a provoz první pražské burzy. [17] Zpočátku pražská burza sloužila k obchodování jak s cennými papíry, tak i s komoditami, kde velkého úspěchu bylo dosaženo zejména v obchodu s cukrem, pro něž se pražská burza stala klíčovým trhem pro celé Rakousko-Uhersko. Po první světové válce však tento druh obchodu začal ustupovat a začalo se obchodovat výhradně s cennými papíry.

Největšího rozmachu dosáhla pražská burza v meziválečném období, kdy dokonce svým významem překonala burzu vídeňskou. Toto období prosperity však bylo přerušeno příchodem druhé světové války, kdy došlo k přerušování obchodování na dobu více než 60 let. V roce 1992 osm bankovních domů vytvořilo společnost, jež se později na zá-

kladě přijetí burzovního zákona přeměnila na Burzu cenných papírů Praha, a.s. Na úspěšnou a bohatou tradici pražské burzy mohlo být navázáno až po pádu komunistického režimu, kdy se 6. dubna 1993 uskutečnily na pražské burze první obchody po dlouholetém přerušení. [16]

Dle předmětu obchodu rozlišujeme následující peněžní burzy:

- burzy cenných papírů
- devizové burzy
- burzy finančních futurem (obchody s finančními deriváty typu futurem)
- opční burzy (obchody s opčními kontrakty) [11]

3.2. Historie FOREX burzy

Je známo, že do druhé poloviny 20. století, přesněji do počátku 70. let, byla kurzová a devizová politika v plné kompetenci jednotlivých národních států. Kurz národní měny se odvozoval od národních rezerv cenných kovů, hlavně zlata, jehož množství měla daná země k dispozici. Hodnota státem vydané měny byla zpravidla kryta hodnotou státních rezerv. Směnný kurz deviz, parita, se obvykle určovala státem a odrážela hlavně ekonomické a obchodní zájmy konkrétního státu. [14]

Uměle stanovené kurzy byly často příčinou určité disproporce v ekonomické bilanci jednotlivých subjektů trhu. Tyto nesrovnalosti a částečné omezení role zlata ve směně jednotlivých měn z části po 2. světové válce řešila Breton-Woodská smlouva, která sloužila jako zakládací dokument pro Mezinárodní měnový fond. Díky této smlouvě bylo umožněno řešit mezinárodní měnový systém na dohodnutých měnových paritách pro tehdejších 29 zakládajících států, v současné době je jich téměř 190.

Už bylo zmíněno, že měny jednotlivých národních států musely být kryty zlatým standardem, kde garantující měnou byl americký dolar podporovaný národním zlatým fondem USA. Jelikož docházelo k růstu globální ekonomiky, nutnost pružnějších změn parit jednotlivých měn a zároveň těžkopádnost fixace jednotlivých měn na státní zlaté

rezervy se ukázaly jako složité, protože bylo obtížné tyto rezervy doplňovat v návaznosti na potřeby zvyšujících se zásob jednotlivých měn. Navíc, je známo, že zejména zlatým rezervám USA hrozilo počátkem 70. let 20. století jejich vykoupení spekulanty z jiných států.

15. srpna 1971 byl založen Mezinárodní clearingový systém (International Interbank Foreign Exchange). Tento systém sloužil pro výměnu deviz, byl postaven na tržních principech řízených zejména nabídkou a poptávkou po jednotlivých měnách. [14]

Mezinárodní clearingový systém zpočátku fungoval na bázi pevných kurzů. To se však ukázalo jako problematické a nepružné. V březnu roku 1973 bylo obchodování na FOREX trhu uvolněno pro princip postavený na základě tvorby aktuální nabídky a poptávky a tržní fixace kurzů. Zpočátku, v prvních desetiletích, byl FOREX využíván výhradně vládami, bankami jednotlivých států a velkými finančními institucemi. Teprve s rozvojem informační technologie a komunikací se postupně stal přístupným pro další zájemce, jako jsou investoři a spekulanti.

3.2.1. FOREX burza měny

FOREX (**F**oreign **E**xchange) tj. mezibankovní měnový trh je celodenním měnovým trhem, jehož činnost není omezená ani víkendy a ani vánočními svátky, i když je likvidita v pracovních dnech značně vyšší. [7] Kdybychom měli analyzovat funkci trhu FOREX během jednoho dne, je důležité poznamenat, že v průběhu 24 hodin se na trhu objevují tři hlavní geografická centra obchodování s měnou, jedná se o Japonsko s centrem v Tokyu, Evropu (s centry v Londýně a Frankfurtu nad Mohanem) a USA s centry v New Yorku, Chicagu a San Franciscu.

FOREX je měnový trh s obratem více než 3 biliony USD denně, tímto obratem převyšuje kombinaci obratu světových akciových, komoditních a dluhopisových trhů. Z hlediska likvidity FOREX kontraktů za reálné ceny je tento trh zcela bezkonkurenční. Jedná se o neobvyklou formu trhu, tak jak nemá jedno centrum, v porovnání např. s klasickou komoditní burzou, ale je to mezinárodní, globální, elektronický a vysoce standardizovaný trh pro měny, který je online 24 hodin denně.

3.2.1.1. Účastníci a tvůrci FOREX trhu

Vývoj informační technologie umožnil novou formu obchodování a vstupu na devizové trhy. V současné době se účastníkem FOREX obchodů může stát prakticky kdokoli, nejenom tvůrci trhu jako jsou banky, finanční a brokerské společnosti, ale i desítky milionů subjektů, institucionálních a individuálních obchodníků na celém světě. Pro zajímavost si uvedeme, že obchodování s devizami na největší burze světa se dnes věnuje 15 – 20 milionů účastníků denně, s tím že denně tyto účastníci vymění devizové prostředky ve výši 3 bilióny USD! K tomu, aby bylo dosaženo zvýšení účinnosti finančních operací, byly do obchodování s devizami zavedeny speciální postupy nákupů a prodejů deviz, k tomu se využívá tzv. leverage, což v překladu označujeme jako finanční páku. Moderní software umožňuje svým uživatelům ovládat obchodování s devizami velmi jednoduše, účinně a levně, a to díky připojení přes internet ze svého osobního počítače. [14]

3.2.1.2. Vznik zisku

Zisk je důsledkem úspěšně uzavřených obchodů, a stejné je tomu v případě podnikání na FOREX burze. Jelikož se jedná o devizový trh, lze zde devizové prostředky v aktuálním kurzu nakupovat nebo prodávat. Zároveň s možností využitím finanční páky (leverage) mohou mít investoři úmysl pouze zajistit si svou aktuální hodnotu poptávané měny nebo svou obchodní spekulaci.

Např. koupí kontraktu EUR/USD, nakupuje investor euro a zároveň prodává dolar s tím, že jakýkoliv posun měnového kurzu (poměr dvou měn) je na FOREX burze ohodnocen částkou v USD. EUR/USD je kótován na 4 desetinná místa, kde jedna desítitisícina je oceněna jako pip (také se používá název tick), a má svou hodnotu, např. 5 USD. V případě, že se při nákupu kontraktu EUR/USD změní kurz z hodnoty 1,3605 na 1,3625, což je o 20 pips, investorovi v takovém případě vznikne zisk z daného kontraktu $20 \times 5,- \text{ USD}$, tj. 100,- USD. Přičemž délka takových transakcí se může odehrát během několika minut. Zisk nebo ztráta vznikají tedy na základě obchodů v rámci realizace pohybu měnících se kurzů vybraných měn. Proto je velmi důležité každou transakci předem zvážit, zhodnotit všechny faktory, které ukazují buď na nákup, nebo prodej

konkrétní měny a zároveň transakci včas ukončit, než začne být nadměrně ztrátová. Ztráta vzniká v případě opačného pohybu kurzu, než bylo původně očekáváno. Obchodování na FOREX burze je velmi přesné, rychlé a dynamické, při takovém druhu obchodování můžete během několika minut získat, ale i ztratit značnou sumu finančních prostředků.

3.2.1.3. Mechanismus FOREX burzy

Na FOREX burze jsou čtyři základní měny, které představují jeho hlavní mechanismus, jedná se o japonský yen, švýcarský frank, euro EUR a britskou libru, které soupeří s americkým dolarem. Kromě výše vyjmenovaných měn je řadově dalších 25 až 30 dalších měn s různou mírou provázanosti na světové měny. Každá brokerská společnost má svoji vlastní nabídku obchodovatelných měnových párů. Nejaktivnějšími účastníky FOREX burzy jsou brokeři. Na tomto trhu se neobchoduje pouze s páry měny, ale také s páry křížovými. Křížový pár znamená, že protějškem k USD jsou akciové indexy a vysoce likvidní komodity, jako např. kovy, zlato, stříbro, ropa. Podmínky pro tyto komodity jsou obdobné jako u spekulací na měny. Soukromí investoři a individuální obchodníci se rozhodli pro vstup na trh FOREX, když objevili výhody obchodování na tomto trhu. Mezi tyto výhody patří:

- obchodní leverage až 1:250
- likvidita trhu 24 hodin denně
- obchodování bez poplatků
- nízké obchodní náklady
- rychlé plnění obchodních pokynů
- garantované Limit a Stop úrovně
- dynamické pohyby kurzů a příležitosti k zisku
- long a short trading a další... [18]

4. FUNDAMENTÁLNÍ ANALÝZA

Z hlediska analýzy trhu existují tři základní metody: fundamentální analýza, technická analýza a intuitivní přístup k analýze. V této práci bude zabýváno fundamentální a technickou analýzou

Fundamentální analýza se zabývá pohyby cen způsobenými vlivem makroekonomických faktorů. Hlavním cílem je určení pravé, spravedlivé ceny sledovaného produktu. [7]

Jedná se tedy o porovnání výsledné ceny s cenou, za kterou je daný produkt aktuálně k dostání na trhu. Fundamentální analýzu využívají převážně investoři, kteří počítají s realizací dlouhodobých strategií. Tento typ investorů dosahuje svých výdělků hlavně díky dlouhodobým tendencím. Hlavním cílem této praktiky je stihnout podchytit trend, třeba i ne v jeho úplném počátku, a snažit se maximálně vytěžit z daného růstu či poklesu ceny určitého produktu.

Rozhodneme-li se, že naše investice budou mít převážně dlouhodobý charakter, tj. od několika týdnů až do několika let, budeme hlavní pozornost věnovat právě fundamentální analýze, přitom je však důležité nezapomínat i na analýzu technickou, jelikož na trhu probíhají i krátkodobé technické výkyvy cen.

Dlouhodobé tendence jsou dlouholeté, na měnovém trhu jsou tyto tendence zpravidla založeny na rychlosti růstu jednotlivých ekonomik, na politických rozhodnutích, ekonomických stabilitách států, na stabilitě jejich měn atd. Zkušení spekulanti dokonce využívají fundamentální analýzu při reakci na zprávy fundamentálního charakteru.

Mezi takové zprávy můžeme zařadit:

- výskyt makroekonomických indikátorů odrážející ekonomický stav dané země
- výzkumy analytiků předních investičních společností nebo analytických ústavů, jako Marrill Lynch, Morgan Stanley Dean Writer a Goldman Sachs (může

se jednat o výzkumy týkající se určitých zemí, odvětví, konkrétních společností...)

- zveřejnění určitých zpráv akciovými společnostmi
- politické události
- přírodní podmínky [7]

4.1. Druhy zpráv na měnovém trhu

Z hlediska dělení zpráv rozlišujeme dva hlavní druhy, a to:

- a) zprávy náhodné a neočekávané
- b) zprávy plánované a očekávané.

4.1.1. Zprávy náhodné a neočekávané

Do této kategorie řadíme spíše zprávy politického a přírodního charakteru a méně často charakteru ekonomického, např. zpráva o určité ekonomické nestabilitě v Rusku je schopná přivést k velkému poklesu eura, jelikož některé země Evropské unie jsou z velké části závislé na situaci v Rusku. Bezesporu se shodneme na tom, že největší negativní vliv na měnové trhy mají války a rozbroje v zemích. Neméně důležitou roli hrají i přírodní katastrofy, jelikož na regeneraci země a obnovu její ekonomické situace bude potřeba vynaložit určité finanční prostředky.

4.1.2. Zprávy plánované a očekávané

K takovému druhu zpráv patří převážně zprávy ekonomického charakteru a méně často určité zprávy charakteru politického. Neiman E. L. dělí tento druh zpráv, dle stupně jejich ekonomické důležitosti na následující tři skupiny. (uvedeme si jen pár faktorů ke každé skupině)

K první skupině patří:

- dynamika HDP, jak je známo, při růstu HDP zpravidla dochází i k nárůstu kurzu měny dané země
- deficit obchodní a platební bilance. Prohlubování deficitu obchodní a platební bilance má za následek pokles kurzu měny dané země
- údaje o nezaměstnanosti nebo zaměstnanosti. Růst nezaměstnanosti je zpravidla doprovázen s poklesem národní měny. Růstem nezaměstnanosti je zde míněno, nárůst tohoto ukazatele nad úroveň efektivní nezaměstnanosti, která je i potřebná k příznivému růstu ekonomické situace každé země. V současné době se průměrná hodnota efektivní nezaměstnanosti se pohybuje v rozmezí mezi 3 až 7% od celkového práceschopného obyvatelstva konkrétní země
- změna kurzu měny je také závislá na volbách do parlamentu a volbách prezidenta země. Vývoj kurzu měny je pak závislý na tom, jak jsou dodržovány a plněny předvolební sliby zvolených kandidátů.

K druhé skupině patří:

- index spotřebitelských cen (CPI), jeho růst může mít za následek pokles kurzu měny
- producer price index (PPI), jehož růst se může projevit jako pokles kurzu měny
- produktivita ekonomiky, kde pokles produktivity se může mít za následek pokles měnového kurzu

K třetí skupině náleží:

- pružnost cen státních obligací, růst poptávky po státních cenných papírech způsobuje zvýšení ceny státních cenných papírů, a to má za následek zhodnocení národní měny

- indexy akcií (NIKKEI, Dow Jones, DAX, FTSE atd.). Růst těchto indexů hovoří o dobrém stavu národní ekonomiky a zároveň zvyšuje poptávku po národní měně určité země
- efektivní směnný kurz

Shrneme-li výše uvedené, můžeme fundamentální analýzu definovat jako určitou interpretaci nebo spíše ocenění a prognózu dynamiky růstu hlavních ekonomických ukazatelů, a to jak makroekonomických, tak i mikroekonomických.

Fundamentální faktory jsou publikovány v denním tisku, různými informačními středisky a orgány státní statistiky. Jak již bylo zmíněno, rozlišujeme zprávy očekávané a neočekávané, na očekávané zprávy se trh připravuje předem, a tento druh zpráv má velký vliv na trh do momentu jejich zveřejnění. Jako příklad takového druhu zpráv můžeme uvést veřejný projev určitého politického představitele, nebo očekávaná schůze vedoucích členů centrálních bank nebo představitelů G-8. Zprávy neočekávaného charakteru mají zpravidla na trh mnohem větší vliv než zprávy, o kterých víme, že budou v nejbližší budoucnosti publikovány. Hlavní příčinou toho je, že na očekávané zprávy se investoři a spekulanti připravují předem tím, že tato očekávání již zahrnují do svých cen.

Jako poslední a neméně důležitou funkcí fundamentální analýzy je stanovení spravedlivé ceny sledovaného produktu.

5. TECHNICKÁ ANALÝZA

V předchozí kapitole, jsme si vysvětlili princip fungování fundamentální analýzy. V této části práce bude přiblížena hlavně technická analýza, její podstata, druhy grafů a některé indikátory, typy nejznámějších figur a jejich význam, finanční páku a v neposlední řadě princip strategie long a short.

5.1. Podstata technické analýzy

Technická analýza je založená na následující hypotéze – tržní ceny zahrnují v sobě všechny znalosti, přání a činnosti všech účastníků trhu, odrážející každý obchod, uskutečněný mnohotisícovou armádou obchodníků. [5]

Hlavním cílem provedení technické analýzy je uvědomění projevu nejvíce převládajícího směru budoucího pohybu ceny - trendu, a zároveň určení lepších cen a času pro uskutečnění burzovního obchodu. Vezmeme-li v úvahu ceny, musíme si uvědomit, že nezbytné je nejen určení lepší ceny pro nákup - otevření pozice, ale i pro její uzavření. Jedná se o ceny take profit a stop loss. Faktor času se využívá většinou jako druhotný, i když při obchodování s opcemi je tento přístup nesprávný. Hlavními cíli jsou:

1. Určení aktuálního cenového pohybu – trendu.

Možné varianty pohybu ceny:

- růst cenové hladiny – býčí trend
- pokles cenové hladiny – medvědí trend
- trh se nachází v zóně konsolidace – flat

2. Ohodnocení doby pohybu trendu

Může se jednat o:

- trend krátkodobého charakteru, který je viditelný na denním grafu
- trend dlouhodobého charakteru, který je viditelný na týdenním grafu
- trend dlouhodobého charakteru, který je patrný na měsíčním grafu

3. Ohodnocení „zralosti“ trendu. Může se jednat o následující fáze:

- počátek trendu

- zralost trendu
- smrt, ukončení trendu

4. Ohodnocení amplitudy výkyvu cen (volatilita, proměnlivost cen):

- slabá proměnlivost cen
- významná proměnlivost cen [4]

5.2. Druhy grafů

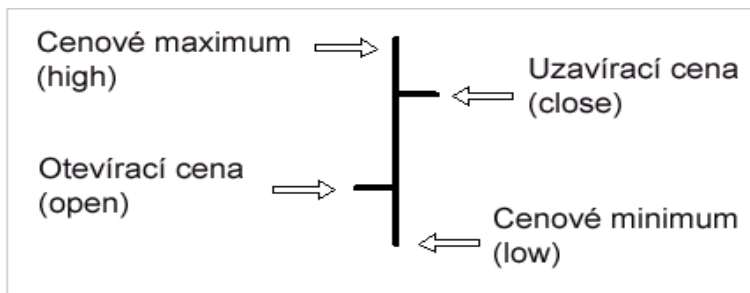
5.2.1. Čárový graf

Bar chart neboli čárový graf, jedná se o jedny z nejvíce známých a rozšířených typu cenových grafů. Název je odvozen od základních elementů grafu tzv. bars tj. "čár". V čárovém grafu, označovaných bar chart každý den je označen vertikálním úsekem, který je veden od denního minima do denního maxima. Cena se v grafu udává pomocí čtyř údajů, kterými jsou:

- Open – otevírací cena, jedná se o cenu, za kterou trh otevřel v daném časovém intervalu.
- High – nejvyšší cena, která byla dosažena v daném časovém intervalu.
- Low – nejnižší cena dosažena v daném časovém intervalu
- Close – cena, za kterou trh daného dne uzavřel.

Na následujícím obrázku 5.1 je zobrazena čárová svíce a popis její částí.

Obr. 5.1 Čárové svíce

Zdroj: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-grafy.html>

Čárová svíce se kreslí jako svislá čára zobrazující cenový rozdíl mezi cenou high a low, levý výrůstek označuje cenu open a pravý cenu close. Pokud se levá čára open nachází výše než čára close, znamená to, že cena v příslušném časovém intervalu klesla. Na níže uvedeném obrázku 5.2 si objasníme jednotlivé ukazatele v grafu.

Obr. 5.2 Denní graf: bavlna, 29. duben 2004

Zdroj: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-grafy.html>

Jedná se o denní graf zobrazující průběh obchodování s bavlnou, kde každá svíce (čárka) zobrazuje průběh obchodní seance jednotlivého dne. Na ose x (spodní lišta), jsou zobrazeny časové úseky od poloviny března 2004 do poloviny srpna 2004. Osa y ozna-

čuje ceny, za které byla komodita v různé okamžiky obchodována, v našem případě jsou ceny uvedeny v USD. V rámci celého grafu je patrné, že cena prosincové bavlny (dec cotton) klesla od poloviny března z původní hodnoty cca 69 USD na 42 USD, odkud se odrazila a skončila na hodnotě 51 USD. Pro názornější ukázkou byl z výše uvedeného grafu vybrán jeden den, 29. dubna 2004, kde cena open bavlny byla 61,55 USD, nejnižší obchodovaná hodnota – low 59,10 USD, nejvyšší cena – high v rámci tohoto dne byla 61,95 USD a trh se uzavřel na ceně close, která vykazovala hodnotu 61,25 USD. Reálnější představu čárového grafu nám ukazuje následující obrázek 5.3.

Obr. 5.3 Denní graf: zlato, 29. prosinec 2008

Zdroj: http://1.bp.blogspot.com/_LSg8sA5-akg/SVpsZd2_f7I/AAAAAAAAADE/mJRH_DmCCwM/s400/Gold-barchart.gif

Podíváme-li se pozorněji na výše uvedený obrázek, můžeme zde vidět stejné ukazatele, které byly názorně popsány u obrázku 5.2, tj. znova se jedná o denní čárový graf, tentokrát průběhu obchodování se zlatem dne ze dne 29. prosince 2008. Cena open byla shodná s cenou low a ukazovala hodnotu 873,00 USD, cena high se vyšplhala na 892,00 USD a cena uzavření - close, za 29. prosince 2008 se ustálila na 875,00 USD/GOLD.

Na začátku této kapitoly jsme si uváděli, že pro obchodování na burze a provedení technické analýzy jsou důležité dva faktory, čas a cena. Z výše uvedených obrázku tedy víme, že grafy se skládají ze dvou os, kde první osa – „y“ zobrazuje cenu obchodované měny, akcie či komodity a druhá osa – „x“ časové měřítko.

Na likvidních trzích probíhá obchodování v podstatě neustále – buď v rámci otevíracích hodin burzy, nebo non-stop v případě některých elektronických trhů. Z tohoto důvodu dochází k neustálé změně ceny obchodovaných měn, akcií a komodit, kdy jejich výše se může měnit prakticky každou minutu, někdy i rychleji. [20] Proto existuje několik pohledů na trhy. Grafy můžeme zobrazit v režimu obchodování např. po 5 minutách, 60 minutách, denní, týdenní nebo měsíční grafy. Jediným rozdílem mezi jednotlivými typy grafů je jejich znázornění vývoje cen za zvolené časové období.

5.2.2. Grafy cen futures kontraktů

Kontrakty futures jsou standardizované dohody, na základě kterých dochází k výměně určitých druhů zboží v určitém množství a k určitému budoucímu datu splatnosti. Splatnost bývá stanovena v pravidelných termínech, zpravidla čtvrtletně. [11]

Každý má možnost spekulovat, tipovat, zda cena daného kontraktu (měny, akcií, komodit...) bude klesat nebo stoupat a na základě své domněnky pak nakoupit nebo prodat příslušný měnový nebo komoditní futures kontrakt. Držení takového kontraktu pak může obchodníkovi přinést buďto zisk, nebo ztrátu. Např. pokud nakoupíme futures kontrakt určitého druhu zboží a jeho cena následně povyroste, můžeme ho prodat za mnohem vyšší cenu a inkasovat tak patřičný zisk. Pro uskutečnění futures kontraktu je nutné si nejdříve vybrat komoditu, kterou chceme obchodovat, dále musíme vědět, jaký kontraktní měsíc dodání budeme chtít nakoupit, jelikož různé komodity je možné nakoupit s různými termíny dodání. Nejlepší je vybírat kontraktní měsíce, které se nejhojněji obchodují, kterými bývají většinou vždy ty nejbližší kontraktní měsíce, tzv. front měsíce.

Veškeré názvy komodit a kontraktních měsíců se uvádějí v angličtině, zde jdou některé konkrétní příklady komoditních futures kontraktů:

- CORN DEC 2004 - futures kontrakt na dodání kukuřice s termínem dodání v prosinci (december) 2004
- RICE APR 2005 - futures kontrakt na dodání rýže s termínem dodání v dubnu (may) 2005

- COFFEE MAY 2006 - futures kontrakt na dodání kávy s termínem dodání v květnu (may) 2006

Každý futures kontrakt má kromě svého názvu a termínu dodání ještě tak zvaný svůj FNT a LTD. Zkratka FNT znamená first notice day, neboli den, kdy budete upozorněni, že vlastníte kontrakt na nákup příslušné komodity a pokud se tento kontrakt včas neprodá, je nutné na sebe převzít dodávku v plné výši. LTD – last trading day, absolutně zcela poslední den, kdy je ještě možnost držení kontrakt dané komodity prodat někomu jinému a zbavit se tak svého závazku převzít fyzickou komoditu. [20]

Z toho plyne, že pokud nakupujeme nějaký futures kontrakt, je vždy důležité, se u svého brokera zároveň informovat, kdy má komoditní kontrakt FND a LTD. Jedinou podmínkou je snažit se nedržet nikdy komoditní futures kontrakt déle, než do data FND. Jakmile se FND začne blížit, je nutné instruovat svého brokera k jeho prodání, broker následně zajistí kupce, který daný futures kontrakt koupí, čímž se definitivně zbavujeme závazku fyzického převzetí dané komodity.

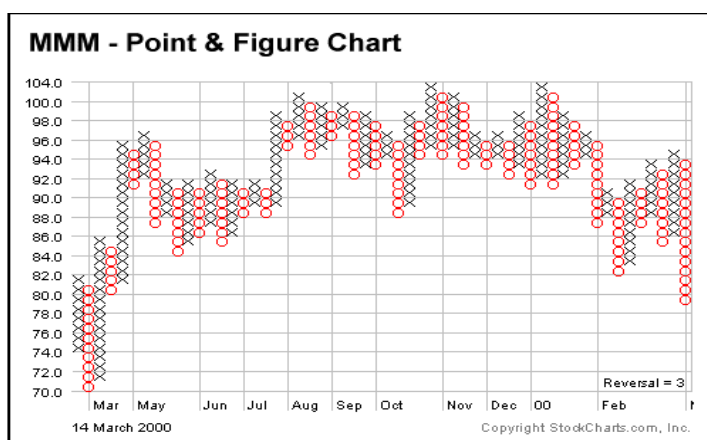
5.2.3. Grafy uzavření

Jak již vyplývá z názvu, grafy uzavření se zakládají na ceně uzavření – close a ignorují informace high a low. [10] Velké množství důležitých grafických modelů však závisí na vlastnictví informací o maximech a minimech, proto je důležité si dobře zvážit všechny důsledky předem, než tento typ informací začne ignorovat a využívat spíše grafů uzavření.

5.2.3.1. Graf Point and Figure (graf křížků a koleček)

Charakteristika tohoto grafu vyplývá ze samotného názvu. Jedná o grafické zobrazení průběhu trhu pomocí křížků a koleček, kde každý křížek odráží cenový růst a kolečko pokles ceny. Tento typ grafu se často přirovnává ke hře piškvorky a nezohledňuje časovou informaci, ale jen cenovou akci. Na obrázku 5.4 je zobrazen příklad grafu Point and Figure.

Obr. 5.4 Graf Point and Figure, ze dne 14. Duben 2000.

Zdroj: <http://www.gaptrading.sk/images/gallery/82.gif>

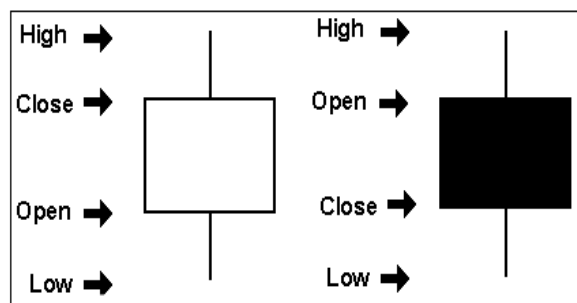
I když na první pohled graf křížků a koleček možná pro někoho vypadá nesrozumitelně a složitě, ve skutečnosti se jedná o velmi jednoduchou interpretaci cenového průběhu. Jak je patrné, graf se skládá klasicky z osy „y“, která zobrazuje cenovou hladinu a časové osy „x“. Z výše uvedeného obrázku je však patrné, že osa „x“ faktor času nezobrazuje natolik detailně, jako tomu bylo u předchozích grafů, ale znázorňuje pouze určité nepravidelné časové úseky. Proto obecně platí, že tento typ grafu prakticky nepočítá s časovou informací. Jednoduchost grafu point and figure spočívá v tom, že zde nejsou podstatné malé nebo žádné cenové pohyby, ale pouze ty, které přesahují stanovené hodnoty. Jinými slovy, dokud dochází k růstu ceny, roste sloupec sestavený z křížků, začne-li cena klesat, bude se vedle rýsovat nový sloupec zkonstruovaný z koleček, přičemž první kolečko se umístí vždy o jedno místo níže, než poslední X v předešlém sloupci.

5.2.3.2. Svíčkový graf (Candelsticks)

Z vizuálního hlediska je mnohem přehlednější vykreslení cenového průběhu ve formě svíčkového grafu. Tento typ grafu vznikl v Japonsku před cca 300 lety a používali ho japonští obchodníci s rýží již v 17. století pro své záznamy z důvodu jeho lepší vizuální názornosti. [18]

Tento způsob znázornění průběhu trhu vnesl do čárového grafu novou dimenzi a barvu.

Obr. 5.5 Japonská svíce

Zdroj: http://www.gaptrading.sk/sk/vzdelavanie/skola_techickej_analyzy/analyza_grafov/co_su_to_grafy___.aspx

Japonská svíce, obrázek 5.5, stejně jako svíce čárová, se skládá ze čtyř částí: cena open, low, high a close. Jediným rozdílem od čárových svící je barevné zobrazení japonských svící, kdy bílá svíce zobrazuje pouze cenový růst a černá cenový pokles. Délka těla svíce závisí na cenovém průběhu. Na obrázku 5.6 je zobrazen příklad denního svíčkového grafu USD/GOLD. Konkrétně je zde popsán den 29. Prosinec 2008, kdy cena open byla shodná s cenou low a vykazovala hodnotu 873,00 USD, high 892, 00 USD a trh uzavřel na ceně close, která byla 875,00 USD.

Obr. 5.6 Svíčkový graf, USD/GOLD, 29. Prosinec 2008

Zdroj: http://1.bp.blogspot.com/_LSg8sA5-akg/SVpsZrgqCrI/AAAAAAAAADM/fmDsNplzeI/s1600-h/Gold-candlechart.gif

5.3. Cenové formace

Při provádění analýzy cenových grafů si můžeme všimnout, že kromě silných trendů se ceny občas vyvíjejí zvláštním způsobem, jedná se tzv. formace. Formace, které jsou již plně rozvinuté, informují o souvislém pokračování trendu, příp. okamžiku, kdy dochází k obratu a předchozí předpokládaný trend se začne vyvíjet jiným směrem. Tyto formace též poskytují informace o velikosti pohybu vyplývajícího z rozvinuté formace. Jinými slovy, čím déle se daná formace utváří, tím je pravděpodobnost z ní vyplývajícího pohybu a zároveň rozsahu daného pohybu větší.

5.3.1. Boční trend (obdélník)

Tato formace se objeví na trhu v okamžiku, když jsou nakupující a prodávající v rovnováze. Jinak řečeno, jedná se o rovnováhu mezi býčím a medvědí trendem. Jedním z důvodů vzniku této situace může být nedostatek nových fundamentálních faktorů, které daný vývoj na trhu mohly ovlivnit. Z hlediska budoucího jednání obchodníků jde o nejistotu nastávajícího vývoje na trhu, proto se neprojevuje jejich přání nakupovat nebo prodávat daný instrument. Jednou z možností, jak boční trend obchodovat je vstupovat do nákupní pozice (long/buy) v případě, že cena dosáhne spodní linie bočního trendu a naopak uskutečňovat prodejní pozici (short/sell), když se cena dotkne horní linie bočního trendu. Uzavření transakce by pak mělo proběhnout v momentě, jestliže cena vykonala 2/3 pohybu k opačné linii. (viz obrázek č. 5.7)

Obr. 5.7 Ukázka formace bočního trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/03.%20Bocni%20trend.pdf

Dalším typem obchodování bočního trendu je otevření zrcadlové pozice, nákup + prodej, v okamžiku, kdy se cena pohybuje na středu kanálu daného bočního trendu, a vyčkávat dokud nedojde k vytvoření trendu nového. Dojde-li k vytvoření nového trendu, je doporučováno prodejní pozici uzavřít, jak v případě rostoucího, tak i klesajícího trendu.

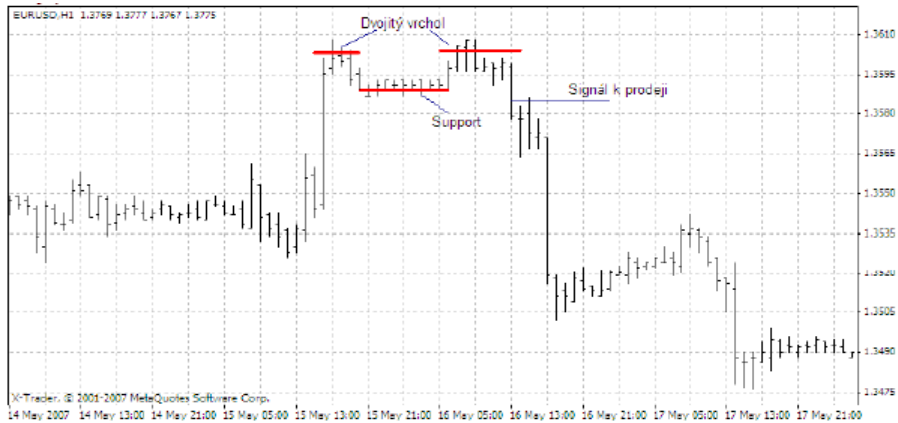
Mezi výhody průběhu této formace patří neexistující riziko obchodníka ocitnout se ve velké ztrátě, ale zároveň není ani velká pravděpodobnost velkého zisku. Obchodovat v průběhu bočního trendu je považováno za velmi složité.

5.3.2. Dvojité dno a dvojitý vrchol (double bottom & double top)

Tato formace není tak často se vyskytující, ale je značně zisková a málo riziková. Základem této strategie je hlavně psychologie davu obchodníků na daných trzích. Dvojité dno a dvojitý vrchol se tvoří na trzích se zřejmým trendem, kde základní filozofií tržní strategie je: cena vytvoří nový vrchol nebo nové dno, ze kterého se vývoj opraví a vytvoří se znovu nový vrchol nebo dno, které se už nepřekoná, znamená to, že obchodníci odmítají obchodovat cenu vyšší nebo nižší než je cena aktuální a z budoucího hlediska vývoje trhu to z největší pravděpodobností znamená obrat trendu.

Na obrázku 5.8 a 5.9 je uveden příklad dvojitého dna a vrcholu. Podíváme-li se pozorněji na obrázek 5.8, můžeme na začátku grafu pozorovat dříve zmíněnou formaci „boční trend“, který prudce přešel do býčího trendu. Síla rostoucího trendu však nebyla natolik silná, aby cenový nárůst byl ještě vyšším a možná někteří obchodníci, kteří vydělali na tomto býčím trendu, si již chtěli vybrat své vydělané prostředky, což způsobilo prudký cenový pokles a proražení hladiny podpory. V tomto okamžiku je vhodné vstoupit na trh do prodejní pozice (short/sell) a inkasovat zisk.

Obr. 5.8 Ukázka formace dvojité vrchol

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/06.%20Dvojity%20vrchol%20a%20dno.pdf

Obr. 5.9 Ukázka formace dvojité dno

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/06.%20Dvojity%20vrchol%20a%20dno.pdf

5.3.3. Hladina podpory a resistance (Support & Resistance)

Jedná se o body na grafu, kde cena odolávala následujícímu cenovému růstu nebo poklesu. Podporu (support) je možné definovat jako spodní cenovou hranici, kterou je ochotná přijmout značná část obchodníků jako tzv. minimální hranici, pod kterou se účastníci trhu nechtějí prodávat držené instrumenty.

Resistance (resistance) je pak opakem podpory. Dá se říct, že se jedná o nejvyšší cenu, kterou je většina obchodníků ochotná zaplatit, v případě nákupu některého instrumentu.

Na obrázku 3 je zobrazena ukázka grafu s vyznačenými body podpory a resistance. Z grafu je patrné, že cena, v bodech podpory a resistance, opravdu stagnuje na určité hodnotě. Čím déle cena setrvává na stejném místě, tím silnější je hladina a je obtížnější ji překonat. U těchto hladin není důležitá jejich „symetrie“, ale spíše doba jejich trvání.

Obr. 5.10 Ukázka grafu s body podpory a resistance

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/04.%20Hladina%20podpory%20a%20rezistence.pdf

Pro správné rozeznávání hladin podpory a resistance je nutné vynaložit hodně cviku a zkušenosti, jelikož oblasti na grafu mohou mít stovky různých podob, a ne každým z nich je potřebné přikládat stejnou váhu. Každý začínající obchodník by si měl rozhodně prozkoumat několik desítek až stovek grafů a snažit se naučit rozpoznávat tyto hladiny.

Obchodovat hladiny podpory a resistance je možné buď v případě, že se trh od hladiny odrazí, nebo ji naopak prorazí. V obou případech následuje výrazný pohyb, který může přinést znatelný zisk, přičemž je též důležité si načasovat čas vstupu a výstupu z trhu. Jednou z často používaných strategií je, vstup do pozice v momentě, kdy trh zformuje novou úroveň, kterou následně prorazí.

Obr. 5.11 Ukázka možnosti obchodování v bodech support & resistance

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/04.%20Hladina%20podpory%20a%20rezistence.pdf

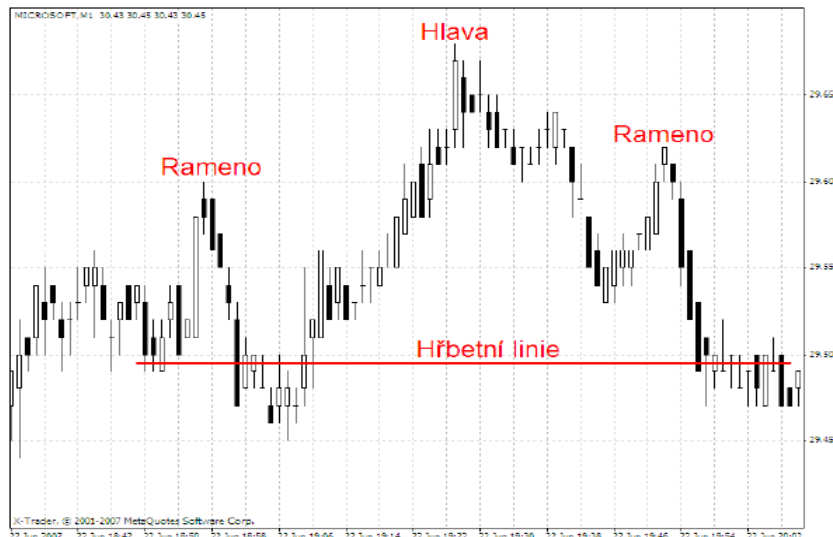
Hladiny podpory a resistance jsou bezesporu důležitými body na grafech, které je užitečné se naučit rozpoznávat a používat. Bohužel neexistuje žádný postup či příručka, jak toho dosáhnout, jediným východiskem je pouze cílevědomost, trpělivost a snaha porozumět grafům.

5.3.4. Formace hlava a ramena (Head & Shoulders)

Samotný název formace vyplývá z opravdové podoby horní části těla – obou ramen a hlavy. Linií, která spojuje pravé a levé „podpaží“ se říká hřbetní linie. Objeví-li se tato formace po rostoucím trendu, kde se cena zároveň dostane pod hřbetní linii potom, co se dokončí pravé rameno, může to signalizovat změnu trendu z rostoucího na klesající. Hlava a ramena se může také vyskytnout v obráceném tvaru, vzhůru nohama, kdy dochází ke změně z degresivního na progresivní trend.

Klasický způsob obchodování této formace je, vstoupit do pozice short/low, těsně potom, kdy cena dokončí pravé rameno a prorazí hřbetní linii. Také se může nastavit čekající pokyn „sell-stop“ pod úroveň hřbetní linie a samozřejmě se nesmí zapomenout nastavit i limitní příkaz stop-loss, je to potřebné z důvodu, že by se jednalo o falešný průraz a cena by začala směřovat opačným směrem. [15]

Obr. 5.12 Ukázka formace hlava a ramena (Head & Shoulders)

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/08.%20Hlava%20a%20ramena.pdf

5.3.5. Rostoucí „býčí“ (Bull) a klesající „medvědí“ trend (Bear)

Trh se nachází v neustálém pohybu, tj. dochází k nárůstům a poklesům cen prakticky každou chvíli. Odborné literatury věnující se problematice obchodování na burzách, uvádějí speciální označení pro rostoucí trh – bull (býk), a bear (medvěd) pro trh klesající.

Trend je pro obchodníka jedním z nejdůležitějších pojmů, jelikož nejvíce ziskovými jsou obchodní strategie vycházející z těch, které následují trend. Délka jednotlivých trendů může být různá, některé trendy mohou trvat i několik měsíců, dokonce i několik let. Někteří obchodníci zůstávají v těchto trendech až do samého konce, neboť každý pohyb trhu v jejich prospěch je pro ně ziskový.

5.3.5.1. Klesající „medvědí“ trend

Každý klesající trh, kde cena obchodovaného instrumentu jde dolů, se označuje jako medvědí trh. Důvodem výskytu klesajícího medvědího trhu je převyšující nabídka nad poptávkou po daném finančním instrumentu, tj. počet prodávajících je na trhu větší, než počet kupujících. Jak je již známo z ekonomické teorie, v takovém případě je nutné, aby

prodávající snižovali ceny nabízených instrumentů, k tomu, aby motivovali kupující k uskutečnění transakce long/buy. Je-li na trhu přítomen medvědí trend (viz obr. č. 5.13), nebo jeho nástup v nejbližší budoucnosti je očekáván, je potřebné vstupovat do krátké pozice short/sell. Znamenalo by to, že se daný finanční instrument prodá za vysokou cenu a nakoupí se zpátky za cenu nižší.

Obr. 5.13 Ukázka medvědího trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/02.%20Klesajici%20trend.pdf

K rozpoznání nástupu klesajícího trendu se používají různé typy indikátorů technické analýzy. Přičemž je velmi výhodné sledovat trhy, na kterých se již delší dobu projevuje rostoucí býčí trend. Obchodník by neměl vstupovat do pozice jenom proto, že graf instrumentu vykazuje snižující tendenci. Pro získání větší jistoty budoucího cenového vývoje je nutné provést i podrobnou analýzu trhu. Používání trendových čar, může být užitečným nástrojem pro identifikaci a analýzu příštího vývoje trendu. Klesající trendová čára se tvoří spojením nejvyšších bodů grafu na začátku a na konci již probíhajícího trendu.

Faktory indikující klesající trend:

Měnové páry

- pokles úrokových sazeb v země měny, kterou chceme obchodovat

- pokles růstu HDP v zemi, jejíž měnu chceme obchodovat
- pasivní obchodní bilance (export < import)
- růst inflace

Komodity

- pokles poptávky klíčových spotřebitelů
- velké zásoby dané komodity

Indexy

- oslabování akcií, které jsou v indexu obsaženy

Akcie

- pokles ziskovosti podniků
- růst úrokových sazeb
- pokles výše dividend
- snížení objemu nových zakázek
- růst nákladů
- pokles ziskové marže
- snížení výnosnosti vlastního kapitálu
- růst poměru ceny akcie k zisku na jednu akcii (ukazatel P/E) [15]

5.3.5.2. Rostoucí “býčí” trend

Jedna z nejčastějších pouček říká: “Trend is your friend” – trend je tvůj přítel. Tato poučka nevyjadřuje nic jiného, než zkušenost, že nejrizikovější obchodní strategie vycházejí z těch, které nenásledují trend. Pokud jde obchodník s trendem, vydělává, pokud jde proti trendu, prodělává. [15]

Čím je délka trvání trendu větší, tím větší je i šance obchodníka na výdělek. Důvodem výskytu býčího trendu je převis poptávky nad nabídkou. Na trhu je mnohem více zá-

jemců o nákup určitého finančního instrumentu, než je zájemců o jeho prodej. K uspokojení své potřeby koupě konkrétního instrumentu, musí kupující zvýšit nabízenou cenu, za kterou je ochoten od prodávajícího nakoupit, to bude sloužit jako motivace prodávajícího k prodeji drženého instrumentu.

Je-li na trhu přítomen rostoucí trend, (viz obr. č. 5.14) nebo je v nejbližší době očekáván, vstupuje se do dlouhé pozice (long/buy). Zde se sází na levný nákup a následný prodej získaného instrumentu za vyšší cenu, než za kterou byl pořízen.

Obr. 5.14 Ukázka býčího trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/01.%20Rostouci%20trend.pdf

K rozpoznání nástupu rostoucího trendu se používají různé typy indikátorů technické analýzy. Přičemž je velmi výhodné sledovat trhy, na kterých se již delší dobu projevuje klesající medvědí trend. Obchodník by neměl vstupovat do pozice jenom proto, že graf instrumentu vykazuje rostoucí tendenci. Pro získání větší jistoty budoucího cenového vývoje je i zde nutné provést podrobnou analýzu trhu. Stejně jako u rozpoznávání klesajícího trendu, zde budou nápomocny trendové čáry, které se tvoří spojením všech nejnižších bodů na grafu, vždy na začátku a na konci aktuálního probíhajícího trendu.

Faktory, které mohou indikovat rostoucí trend:

Měnové páry

- růst úrokových sazeb v zemi měny, kterou chceme obchodovat
- vysoký růst HDP v zemi, jejíž měnu chceme obchodovat
- pozitivní obchodní bilance (export > import)
- pokles inflace

Komodity

- růst poptávky klíčových spotřebitelů
- stávky či jiné nepokoje v producentské zemi
- nedostatečné zásoby dané komodity

Indexy

- posilování akcií, které jsou v indexu obsaženy

Akcie

- růstu ziskovosti podniků
- fúze a akvizice
- pokles úrokových sazeb
- vysoké dividendy
- zvyšování objemu nových zakázek
- pokles nákladů
- růsty ziskové marže
- zvýšení výnosnosti vlastního kapitálu
- pokles poměru ceny akcie k zisku na jednu akcii (ukazatel P/E) [15]

5.3.6. Trojúhelníkové formace (Triangle)

Tyto formace jsou velmi oblíbené obzvláště z důvodu jejich jednoduchosti a účinnosti.

Formace triangle, patří mezi průlomové, podstatou je vyčkávání na průlom, ze kterého následně vznikne výrazný pohyb přinášející nemalé zisky. Její výskyt však není natolik častý a je potřeba se naučit vyčkávat na ni.

Triangle, se zakresluje do grafů, s využitím trendových čar, kde cílem je najít takové trendové čáry, které vytvářejí podobu trojúhelníku. (viz obr. č. 5.15)

Obr. 5.15 Ukázka formace Triangle

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/07.%20Trojuhelnikove%20formace.pdf

Vrchol takto vytvořeného trojúhelníku pak musí směřovat zleva doprava. Z vrcholu této formace vznikají často tzv. průlomové vedení k potenciálním ziskům. Podle délky trvání formace rozlišujeme malé a velké trojúhelníkové formace. Vše záleží na tom, jaký graf je obchodníkem využíván. Jedná-li se o denní graf, bude délka trojúhelníkové formace v rozmezí od pár dnů až týdnů, v případě grafu měsíčního se může jednat o rozsah v rozmezí i několika měsíců.

5.3.7. Formace „vlajky“ a „praporky“

5.3.7.1. Formace „vlajky“

Obvykle se tvoří ve velmi silných trendech. Poskytují důležité informace o pokračování trendu. Vytváří se během několika dní a pokrývají pouze malý objem trhu. Pokud je patrný silný býčí trend, vznikne v něm krátká klesající formace, kde se dají zakreslit rovnoběžné čáry, které spojují vysoké a nízké ceny. Formace je kompletní v okamžiku prolomení ceny skrz čáru spojující vysoké ceny. Dlouhá pozice se otevře na místě proražení čáry spojující vysoké ceny vlajkové formace. Limitní pokyn stop-loss se pak umístí těsně pod nejnižší cenu svíčky, která tvoří vlajku. (viz obr. č. 5.16)

Obr. 5.16 Ukázka formace „vlajky“, pozice long/buy v býčím trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/09.%20Vlajky%20a%20praporky.pdf

Naopak v silném klesajícím trendu se vytvoří krátkodobá rostoucí formace, kde se dají zakreslit rovnoběžné čáry spojující maximální a minimální ceny. Formace je kompletní v okamžiku prolomení ceny skrz linii spojující nízké ceny. Krátká pozice se pak otevře na proražení linie, která slučuje nízké vlajkové formace. Limitní příkaz stop-loss se umístí těsně nad maximální cenou svíce, která tvoří vlajku. (viz obr. č. 5.17)

Obr. 5.17 Ukázka formace „vlajky“, pozice short/sell v medvědím trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/09.%20Vlajky%20a%20praporky.pdf

5.3.7.2. Formace „praporky“

Tyto formace vypadají jako malé trojúhelníkové praporky, jsou podobné vlajkám a vznikají většinou v krátkém časovém intervalu na velmi malém cenovém rozpětí. [15]

Jedná-li se o siný býčí trend, opět se vytvoří krátkodobá klesající formace, kde se dají zakreslit dvě čáry tvořící trojúhelník. Zleva doprava se zakreslí první linie, která spojuje vysoké ceny a druhá linie spojuje ceny nízké. První linie, spojující maximální ceny, je klesající a druhá čára spojující minimální ceny je rostoucí. Formace „praporek“ je kompletní v okamžiku spojení obou čár v pomyslný trojúhelník.

V býčím trendu se doporučuje otevření pozice v momentě proražení čáry, která spojuje maximální ceny, kde limitní příkaz stop-loss se umísťuje těsně pod čáru, která spojuje nízké cenové hodnoty grafu. (viz obr. č. 5.18)

Obr. 5.18 Ukázka formace „praporky“, pozice longt/buy v býčím trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/09.%20Vlajky%20a%20praporky.pdf

V silném medvědí trendu se rovněž vytvoří krátkodobá, ale klesající formace, kde se stejně jako u býčího trendu zakreslují dvě linie, klesající a rostoucí, postupuje se dle stejného principu, první zakreslená čára spojuje všechny vysoké ceny a druhá nízké. První linie je rostoucí a druhá klesající. V klesajícím trendu se pozice otevře na proražení čáry spojující nízké ceny tvořící praporkovou formaci, stop-loss je umístěn těsně nad linií spojující maximální ceny. (viz obr. č. 5.19)

Obr. 5.19 Ukázka formace „praporky“, pozice short/sell v medvědí trendu

Zdroj: http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/09.%20Vlajky%20a%20praporky.pdf

5.3.8. Tendence

5.3.8.1. Určení tendencí s pomocí maxima a minima

Linie zvyšujícího se trendu spojuje posloupnost všech nejnižších bodů grafů a linie snižujícího se trendu naopak všech maximálních bodů. Na obrázku 5.20 je znázorněn příklad zvyšujícího se trendu průběhu EUR/USD, kde trendová linie protíná nejnižší body grafů v průběhu zobrazeného období. Některé linie trendu mohou setrvat, v určitém směru, i několik měsíců nebo dokonce i roků, záleží na tom, z jaké pozice se na graf díváme.

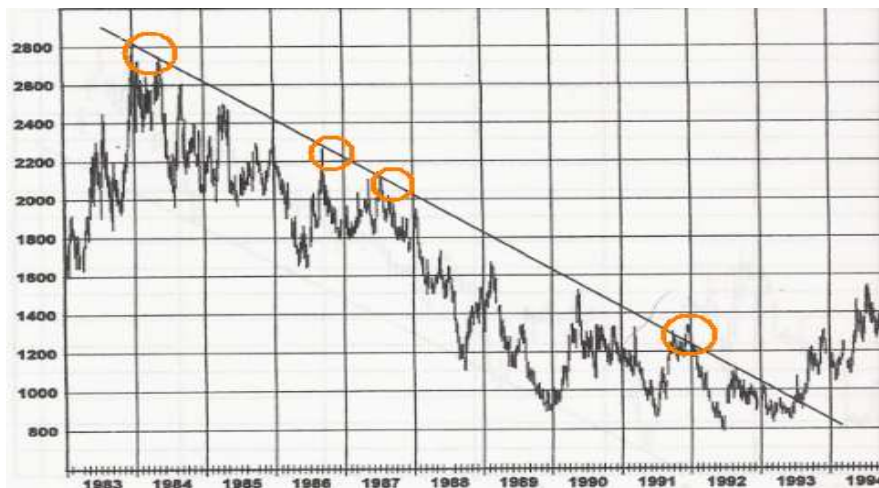
Na níže uvedených obrázcích 5.20 a 5.21 jsou zobrazeny měsíční grafy a pohled na trend je zde z dlouhodobého hlediska. V případě, že délka našeho obchodu bude kratší, byly by vhodné časové řady zobrazující minutový, hodinový, denní nebo týdenní průběh trhu. Graf vývoje trhu by následně vypadal trochu jinak, ale celkově, z dlouhodobé pozice by linie trendu samozřejmě stále ukazovala rostoucí tendenci vývoje trhu.

Obr. 5.20 Linie zvyšujícího se trendu, EUR/USD, červen 1991

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Obr. 5.21 Linie snižujícího se trendu, bližších futures kontraktů na kakao

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Nezřídka kdy reakce namířené proti cenové tendence začínají v blízkosti linií, které jsou rovnoběžné s linií daného trendu. Paralelní linie ohraničující cenový trend se nazývají trendovými koridory. Na obrázcích 5.22 a 5.23 jsou zobrazeny trendové koridory ukazující dlouhodobý zvyšující a snižující trend.

K trendovým liniím a koridorům se často váží následující pravidla:

1. Poklesy cen, které se přibližují k linii zvyšujícího se trendu a cenové nárůsty přibližující se k trendovým liniím snižujícím, se stávají často dobrou možností pro otevření pozic ve směru hlavní tendence.
2. Překročení linie zvyšujícího se trendu, je pobídkou k prodeji držené měny či akcií. A naopak, v případě že průběh trhu překročí linii snižujícího se trendu, jedná se o pobídku ke koupi.
3. Spodní linie snižujícího se trendu a horní linie zvyšujícího se trendového koridoru představují potenciální zóny fixací zisku, v případě krátkodobých obchodních transakcí.

[10]

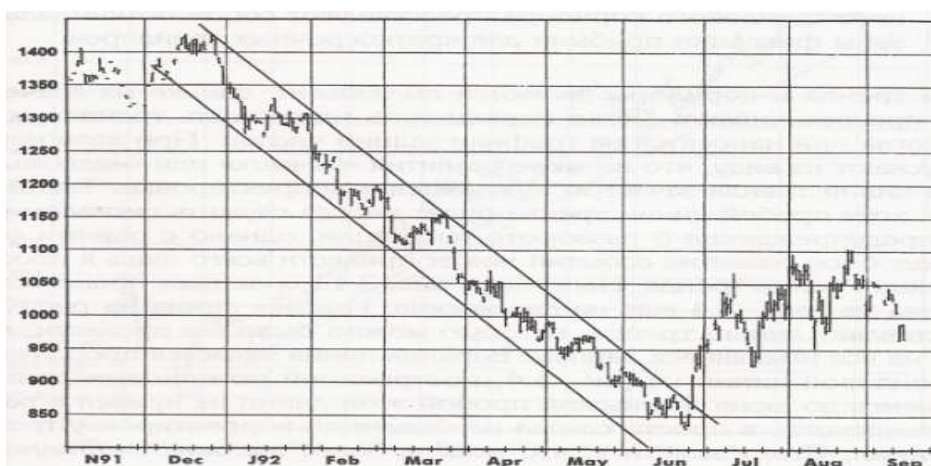
Trendové linie a koridory jsou velmi užitečnou pomůckou, ale často je jejich význam přeháněn, jelikož je velmi lehké přecenit jejich spolehlivost. Proto je důležité pozorně sledovat průběh trhu a provádět jejich následné korekce.

Obr. 5.22 Zvyšující se trendový koridor EUR/USD, 1991

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Obr. 5.23 Snižující se trendový koridor, kakao, 1991

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

5.4. Výběr limitních pokynů (stop-loss points)

Úspěch každé burzovní transakce závisí na kvalitní a správné grafické analýze a v rozhodujícím případě též od efektivní kontroly ztráty. Přesný okamžik ztráty úbytky (stop-loss liquidation point) je nutné stanovit před otevřením konkrétní pozice, tj. automaticky uzavřít pozici při předem definované výši ztráty. Pokud obchodník si je jistý ve svém předpokladu budoucího vývoje trhu, může před otevřením pozice stanovit hranici stop-loss na úrovni, o které si myslí, že bude pro jeho pozici ztrátová, tj. jedná se o jeho subjektivní stanovenou hranici přípustné ztráty.

Obr. 5.24 Stanovení limitního pokynu stop-loss

Zdroj: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-stop-loss.html>

Na obrázku 5.24 vidíme modelovou situaci, kdy cenový trend prolomil bariéru a zamířil směrem dolů. Jelikož se jedná o velmi silný signál pobízející k prodeji, a máme důvod předpokládat, že vývoj trhu bude i nadále klesajícím, rozhodneme se prodat námi drženou měnu nebo příp. určitý balíček akcií nebo komoditního kontraktu pod low posledního obchodního dne.

Nyní mohou nastat dvě situace:

- a) Vývoj trhu bude pokračovat svůj vývoj ve prospěch naší transakce, tj. bude nadále klesat

- b) Nebo se trh náhle otočí proti nám a bude pokračovat směrem nahoru. V takovém případě bychom čelili možnosti neomezených ztrát.

To je důvod používání limitního příkazu stop-loss, protože je nutné, se již od samého začátku proti možnosti neomezených ztrát maximálně bránit, proto, spolu s příkazem k prodeji našeho modelového kontraktu, pošleme našemu brokerovi příkaz i na pokyn zadat do trhu v případě exekuce i stop-loss. Tento příkaz nás včas dostane ze ztrátové pozice. Jeho velikost bychom pak stanovili těsně nad bariérou S/R.(viz obr. 5.24)

Na následujícím grafu se rýsuje pohyb v protisměru našeho uskutečněného kontraktu, během pár příštích dnů se však domněnka opačného pohybu trhu potvrdila a naše výhledy již nejsou tak optimistické, jako to bylo dříve. Trh svou změnou cenového průběhu začal nám způsobovat mírné ztráty. (viz obr. 5.25)

Obr. 5.25. Stanovení limitního pokynu stop-loss

Zdroj: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-stop-loss.html>

Níže uvedený graf ukazuje, že naše domněnka cenového poklesu a našeho výtěžku na krátké pozici, byla nesprávná. Trend se obrátil zcela opačným směrem, v náš neprospěch, jedinou pozitivní zprávou pro nás je, že díky pozici stop-loss, která nás ze ztrátového trhu automaticky vyřadila, s předem definovanou ztrátou, která v tomto případě pro nás činila 201,- USD + brokerská komise. V případě, že limitní příkaz stop-loss nebyl nastaven, naše ztráta by byla mnohokrát větší – 1736,- USD, která by s postupem

času mohla přerůst ve ztrátu takřka neomezenou! Ztráty takového typu pak finanční bankrot pro řadu začínajících nezkušených obchodníků, ale přitom k zamezení nekontrolovatelné ztráty stačí pouze s příkazem ke vstupu na trh zadávat i předem definovaný limitní příkaz stop-loss.

Obchodování bez limitního příkazu stop-loss vám může způsobit neomezené ztráty, někdy i během několika okamžiků. Odesláním předem správně definovaného příkazu stop-loss spolu s příkazem ke vstupu na trh, sice se mohou inkasovat drobné ztráty, ale nikdy však takové, které by vedly k úplnému finančnímu krachu obchodníka.

Obr. 5.26 Stanovení limitního pokynu stop-loss

Zdroj: <http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-stop-loss.html>

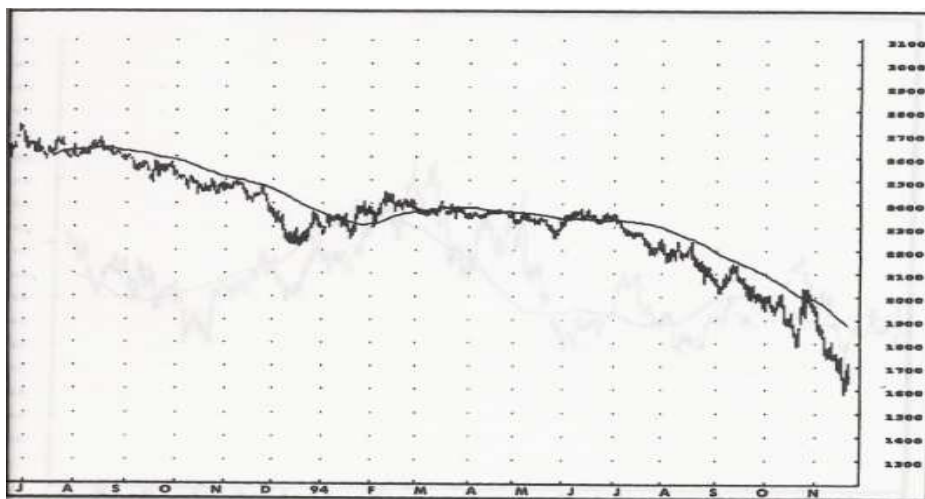
5.5. Technické ukazatelé

5.5.1. Klouzavé průměry (Moving Average)

Klouzavé průměry jsou velmi jednoduchým nástrojem vyrovnávání cenových řad, čímž umožňují mnohem větší přehlednost cenových trendů. Prostý klouzavý průměr se určuje jako průměrná cena uzavření – close, za posledních N dnů, kde posledním dnem uza-

vření je den aktuální. Např. 40 denní linie klouzavého průměru se bude rovnat hodnotě posledních čtyřiceti cenových uzavření, včetně ceny uzavření v aktuálním dni.

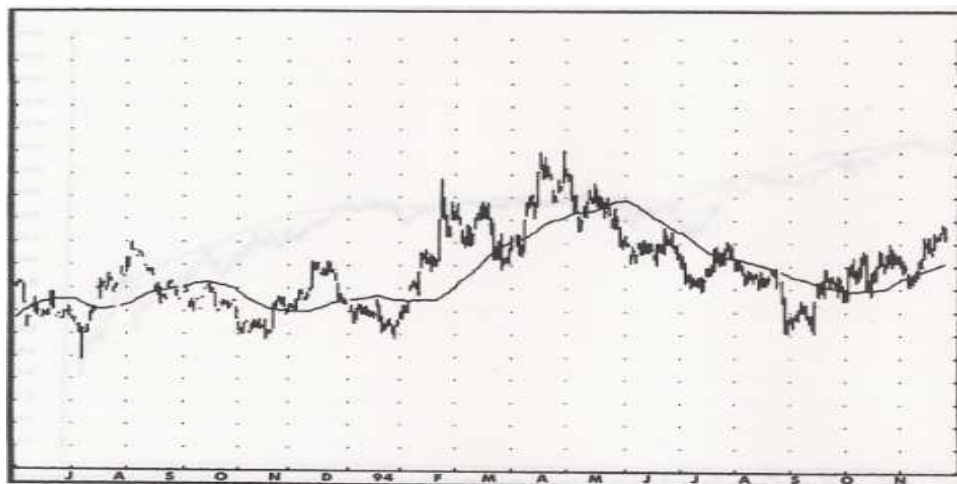
Obr. 5.27 Linie klouzavého průměru (40ti denní) na trhu se zjevnou tendencí, přírodní plyn, prosinec 1994

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Na obrázku 5.27 je zobrazen graf vývoje trhu s přírodním plynem se zjevnou tendencí. 40ti denní linie klouzavého průměru je proložena cenovou řadou, kde přesně odráží změny cenových tendencí a zároveň srovnává jejich drobná kolísání.

Obr. 5.28 Linie klouzavého průměru (40ti denní) na trhu bez zjevné tendence, kaka, březen 1995

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Porovnáme-li dva výše uvedené obrázky, můžeme poznamenat, že u grafu číslo 5.27, kde cenový průběh je zcela zjevný a ukazuje na pokles cenového trendu přírodního plynu, obrázek 5.28, je jeho opakem, jelikož v případě trhů bez zjevného trendu se linie klouzavého průměru zpravidla mění v některém jejím horizontálním pásmu, jako to je zobrazeno např. na obrázku 5.28.

Existuje jedna metoda používání linií klouzavých průměrů pro rozpoznání pohybu trendů. Linie klouzavého průměru, tím se myslí i trend, je považována za zvyšující tehdy, pokud je její dnešní hodnota vyšší než hodnota včerejší, a snižující v případě, pokud její současná, dnešní hodnota bude nižší než včerejší, tzn., že určení zvyšující se linie klouzavého průměru je závislá na předpokladu, že cena dnešního uzavření trhu, cena close za aktuální den, je vyšší, než ceny close vybraného období před N dny. Důvodem toho je, že včerejší průběh linie klouzavého průměru je odlišný od současné, dnešní linie, pouze v tom, že v sobě zahrnuje ceny uzavření uskutečněných před N dny a neobsahuje cenu close dnešního dne. V důsledku toho můžeme tvrdit, že pokud cena close aktuálního dne bude vyšší, než ceny close před N dny, tak i dnešní průběh linie klouzavého průměru bude vyšší, než její včerejší průběh. Analogicky se jedná i v případě snížení linie klouzavého průměru. Bude-li dnešní cena close nižší, než ceny uzavření před N dny, bude i současný průběh klouzavého průměru nižší než tomu bylo např. minulý den.

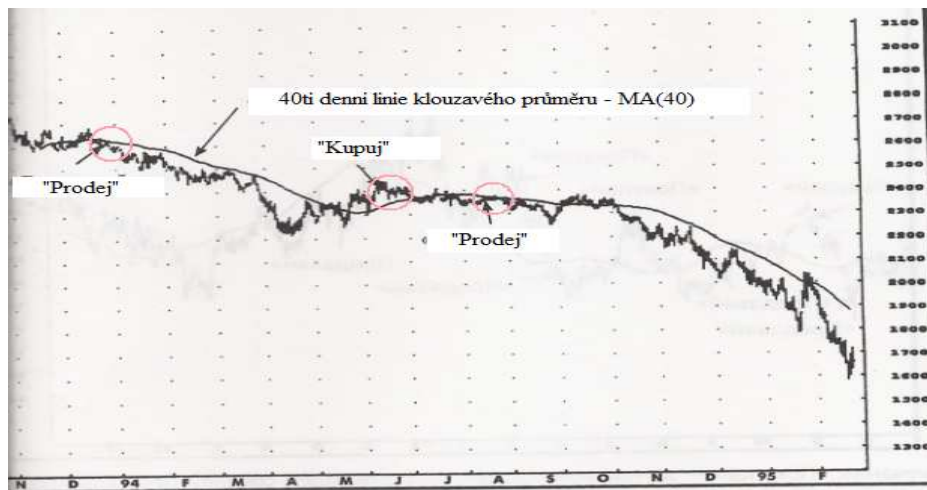
5.5.1.1. Signály udávané linií klouzavých průměrů (Moving Average-MA)

Na trzích se zjevnými tendencemi, moving average je jednoduchou a efektivní metodou určení budoucího vývoje trhu. Na obrázku 5.29, jsou vyznačené signály ke koupi v místech pohybu MA, s cenovou řadou, směrem nahoru alespoň o 10 pips, a signály k prodeji v místech, kde MA mění svojí orientaci pohybu směrem dolů o stejný minimální požadavek – 10 pips. Příčinou stanovení prahového významu změny pohybové orientace MA, je jejich důležitost udržet trendové signály od opakujících se skoků nahoru a dolů v době, kdy změny MA jsou blízké k nule.

Jak je patrné, signály udávané MA v průběhu sedmnácti měsíční periody nastaly pouze třikrát, kdy první signál dokázal zachytit velkou část cenového poklesu, která začala

v srpnu a skončila v prosinci roku 1994. Výsledkem druhého signálu se stála jen nepatrná ztráta a třetí fakticky zachytil všechny významné cenové poklesy v roce 1994.

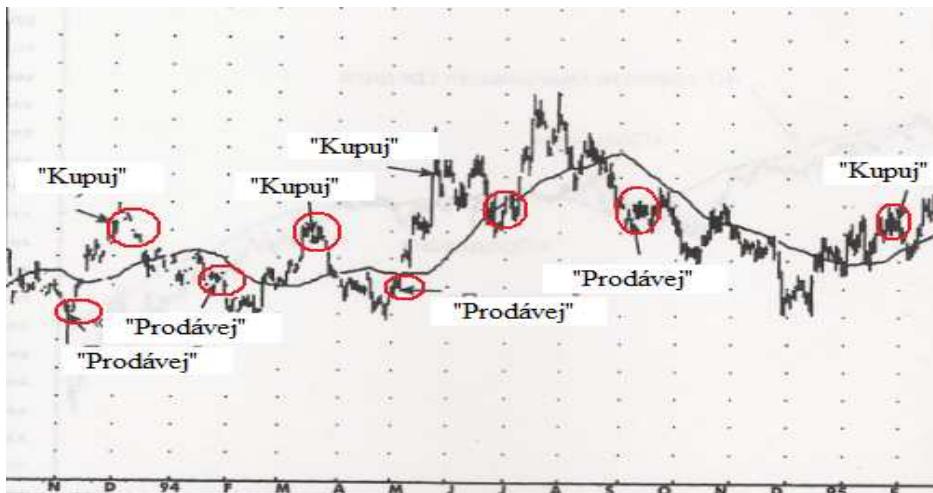
Obr. 5.29 Signály udávané MA na trhu se zjevnou tendencí, přírodní plyn, prosinec 1994

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Do teď šla řeč o signálech MA na trhu, který ukazuje určitou zjevnou tendenci a linie klouzavých průměru zde fungují velmi dobře a přehledně. Existují však i trhy bez zjevné tendence, se kterými se setkáme mnohem častěji, kde MA podávají mnoho lživých a nesprávných informací a signálů. Vezmeme-li jako příklad obrázek 5.30, který zobrazuje signály udávané MA na trhu s kakaem bez zjevné cenové tendence, můžeme vidět, jak MA dává signály k nákupu změnou své orientace pohybu nejméně o 10 pips a také signalizuje k prodeji v místech, které fixují stejné pohyby směrem dolů. Zde je patrné, že metoda určení budoucího cenového trendu pomocí linie klouzavých průměru, která krásně fungovala na obrázku 5.29., zde přináší jen samé úbytky a jen ke ztrátovému obchodování. Proto je důležité mít vlastní strategii, která je již ověřena v praxi a přináší vám finanční výnosy.

Obr. 5.30 Signály udávané MA na trhu bez zjevné cenové tendence, kakao, březen 1995

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

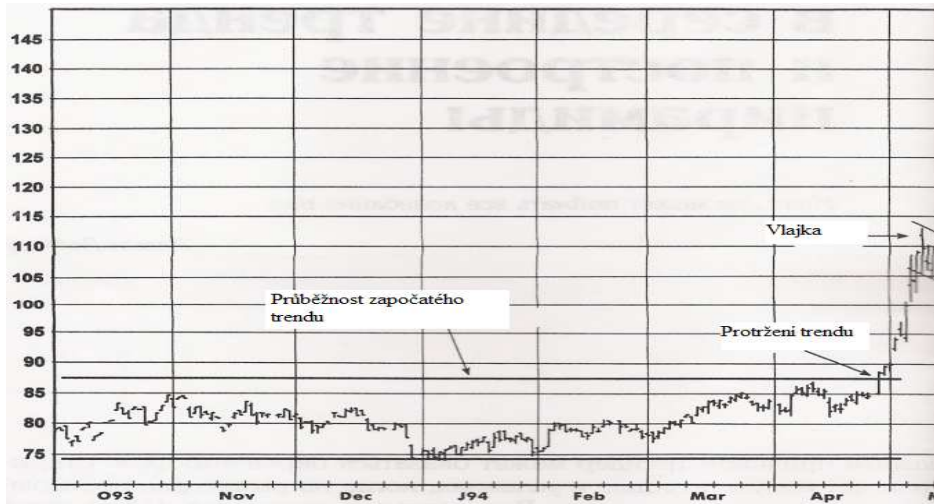
5.5.1.2. Otevření pozic v průběhu započatého trendu

Z různých důvodů se obchodník na burze může ocitnout mezi výběrem, zda otevřít či neotevřít novou pozici v podmínkách, kdy na trhu již proběhla zásadní cenový pohyb.

- Obchodník do této doby nesledoval průběh trhu
- V důsledku možnosti naskytnutí lepší cen, obchodník očekával korekci trhu, která však nenastala.
- Jeho původní postoj k naznačované tendenci trhu byl předtím skepticky a nedůvěřoval signálům trhu, ale nyní změnil názor. [10]

Jako příklad nám poslouží následující obrázek 5.31, který zobrazuje průběh trhu s kávou v květnu roku 1994. Budeme uvažovat, že obchodník obchoduje na komoditní burze a v současné době právě promeškal prudký cenový nárůst na kávu. Obchodník si všiml, že trh prorazil horní hranici původního obchodního rozpětí – flat, který trval skoro celý rok, přičemž ceny na danou komoditu zůstávaly průměrně na nové cenové hranici v průběhu dvou týdnů. Kromě toho si všiml v grafu náznak určitého geometrického obrazce – vlajky, která ve většině případů signalizuje budoucí zvýšení cen.

Obr. 5.31 Promeškání prudkého cenového růstu, káva, červenec 1994

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

Zároveň zaznamenal, že ceny za poslední měsíc vyrostly v průměru o 35% oproti dubnové hodnoty cenového minima, z tohoto důvodu obchodník odmítl otevřít novou dlouhodobou pozici, jelikož považoval trh za přesycený. Obrázek 5.32 demonstruje chybu našeho obchodníka.

Obr. 5.32 Chyba investora, pokračující vývoj obr. 5.31

Zdroj: SCHWAGER, J. D. Technická analýza, 3. vyd. Moskva: Alpina business books, 2006, 806 s.

5.5.2. Indikátory Overbought/Oversold

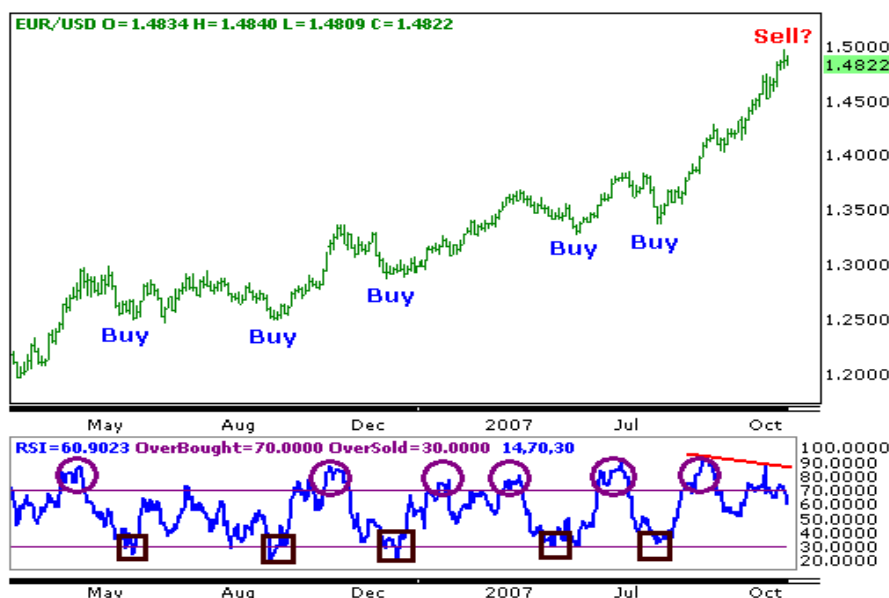
Indikátory jsou samostatné „mini-grafy“ zobrazující určité oscilační křivky a fungující na základě matematických formulí. Tyto grafy se zpravidla umisťují pod hlavním grafem trhu, kde jejich hodnoty přímo korespondují s grafem trhu.

Indikátory overbought/oversold, jedná se o soubor instrumentů technické analýzy, které nám podávají určité signály o tom, kdy došlo k prudkému cenovému nárůstu nebo poklesu na trhu. Na obrázku 5.33 je zobrazen graf indexu relativní síly (RSI – relative strength index), který je typickým indikátorem překoupenosti (overbought) a přeprodánosti trhu (oversold).

5.5.2.1. Indikátor RSI (Relative Strength Index)

Obchodník J. W. Wilder junior je obecně pokládán za autora, který RSI vytvořil jako způsob měření síly v trhu. V případě RSI indikátoru pracujeme s oblastí o rozsahu 0 – 100. Přičemž základní myšlenkou indikátoru je měřit, kdy je trh z relativního pohledu překoupen (overbought), nebo naopak přeprodán (oversold). [21]

Obr. 5.33. Indikátor RSI

Zdroj: <http://media.photobucket.com/image/rsi/ToshiYamada/Articles/Overbought-OversoldRSI.gif>

Obecně platí, že trh je považován za překoupený, v případech, kdy se křivka RSI indikátoru nachází nad úrovní 80, a naopak za přeprodaný jestliže křivka RSI nachází pod oblastí 20. Tento indikátor je využíván již několik desetiletí a je oblíbený hlavně pro svojí naprostou jednoduchost a spolehlivost. V současném obchodním světě snad neexistuje software, který by v sobě neměl zabudovaný RSI indikátor.

5.5.2.1.1. Výpočet RSI

K tomu, aby bylo možné vypočítat indikátor RSI je potřeba pouze jediná proměnná, a tou je perioda, kterou budeme pro výpočet používat. Pojmem „perioda“ se myslí množství posledních úseček na grafu. Např. perioda 14 bude při používání 5 minutových grafů vypočítávat RSI hodnoty na základě posledních čtrnácti pětiminutových úseček, perioda 14 na denním grafu pak počítá hodnoty RSI na základě posledních čtrnácti obchodních dnů.

I když dnes veškeré výpočty jsou za nás prováděny počítači a různými softwary. Platí to i v případě použití různých druhů indexů, včetně RSI, kde také není potřeba počítat nic z hlavy, přesto si pro úplnost uvedeme vzorec pro výpočet indikátoru RSI.

$$RSI = 100 - 100 / (1 + RS)$$

$RS = (\text{průměrný počet úseček, které uzavřely výše než předchozí úsečka}) / (\text{průměrná počet úseček, které uzavřely níže než předchozí úsečka})$

Pokud bychom tedy chtěli dostat aktuální hodnotu RSI s periodou řekněme 14, pak bychom museli postupovat následovně:

- Spočítat, kolik z posledních 14ti úseček mělo close výše než close předchozí úsečky; toto číslo vydělit čtrnácti.
- Spočítat, kolik z posledních 14ti úseček mělo close níže než close předchozí úsečky; toto číslo opět vydělit čtrnácti.

- Hodnotu z bodu jedna vydělit hodnotou z bodu dva, čímž získáme hodnotu RS.
- Vypočíst aktuální RSI jako $100 - 100 / (1 + RS)$; jako výsledek získáme hodnotu v rozmezí 0-100. [21]

5.5.2.1.2. Použití RSI

Existuje mnoho různých způsobů využití a uplatnění RSI indikátoru. Zde bude uveden pouze jeho základní způsob využití, kterým je signál k nákupu v případě překročení křivky RSI hodnoty 20 směrem nahoru a naopak prodej při překročení hodnotu 80 směrem dolů. Samozřejmě, že každý obchodník si sám volí hodnoty horní a dolní hranice RSI tak, aby mu nejlépe vyhovovali, např. někteří obchodníci používají hodnoty 30 a 70, jde spíše o praxi.

Je nutné podotknout velmi podstatnou věc, signály jsou považovány za platné až v momentě, kdy cena přeprodané/překoupené rozmezí opět opustí! To znamená, pokud se zvažuje například nákup nějaké akcie a používá se RSI indikátor pro vhodnější načasování, pak je důležité dočkat se momentu, kdy se RSI indikátor bude nacházet pod 20%. Nyní se však nakupovat ještě nebude. Podstatné je vyčkat, až se indikátor z oblasti pod 20% dostane zpět nad 20%, teprve v tento moment je možné považovat nákupní signál RSI indikátoru za právoplatný. [21]

Pro otevírání krátkých pozic je dobré vyčkat, dokud RSI nepřesáhne hodnotu 80%, v takovém případě je doporučováno vstupovat na trh po tom, co indikátor RSI opět klesne zpět pod hodnotu 80%.

Na obrázku 5.33 je znázorněn příklad grafu s využitím signálu indikátoru RSI pro nákup a prodej.

5.5.2.2. Moving average convergence-divergence (MACD)

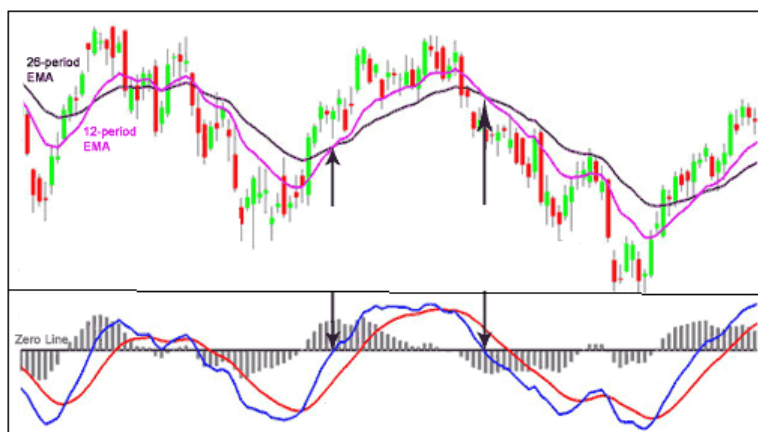
Zkratka MACD – Moving average convergence-divergence, znamená konvergenci/divergenci klouzavých průměrů. Jedná se o indikátor technické analýzy zkonstruovaný v letech 1960 Geraldem Appelem a poukazuje na rozdíly mezi rychlým a pomalým

exponenciálním pohybem cen close klouzavých průměrů. V průběhu roku 1980, tento indikátor získal velkou oblibu mezi obchodníky a s postupem vývinu informační technologie stále více dokazoval svojí důležitost ve sféře burzovního podnikání. Dnes je indikátor MACD jedním z nejpoužívanějších mezi burzovními obchodníky. [19]

Na následujícím obrázku 5.34. je zobrazen příklad grafu s využitím signálu indikátoru MACD. Graf je rozdělen na dvě části, v první části vidíme graf cenového průběhu trhu, kam byly vloženy dva indikátory klouzavých průměrů - MA. První linie MA je zobrazena černou barvou a má periodu 26, druhá je fialová s periodou 12. Důvodem, proč se většinou používají dvě linie MA s různými periodami je, že jedna z nich, která disponuje kratší periodou, udává trochu rychlejší signály k budoucímu možnému vývoji trhu. MA s delší periodou je také důležitá, protože signalizuje vývoj trhu spíše z dlouhodobějšího hlediska, v souhrnu se tyto dva indikátory doplňují a obchodník, při rozhodnutí nákupu nebo prodeje určitých instrumentu, musí brát v potaz signály obou křivek klouzavých průměrů.

Ve druhé části obrázku je zobrazen graf s indikátorem MACD, který se rovněž skládá z několika částí. Modrá křivka zobrazuje křivku indikátoru MACD a červená udává signály. Histogram zobrazený v pozadí těchto dvou křivek udává jejich rozdíl.

Obr. 5.34 Graf s využitím MACD

Zdroj: <http://marketiva-FOREX-strategy.com/MACD-Indicator.html>

Nejčastější metodou využití MACD indikátorů je nákup instrumentů v momentě, když se křivka indikátoru s menší periodou, rychlejší křivka, kříží horem se signální linií (červená křivka), jedná se tzv. býčí křížení a o znak k nákupu daného instrumentu, jelikož se očekává nárůst ceny v budoucnu. V případě, že je tomu naopak, jedná se medvědí křížení a o signál k prodeji drženého instrument, v důsledku budoucího poklesu ceny. (viz obr. 5.34)

6. ROZDÍL MEZI MĚNOVÝM A AKCIOVÝM TRHEM

Akcie je cenný papír dokládající podíl akcionáře na základním kapitálu akciové společnosti. Vlastnictvím akcie akcionář získává základní práva, mezi která patří právo podílet se na řízení akciové společnosti, právo podílet se na zisku společnosti a právo podílet se na likvidačním zůstatku společnosti. [12]

6.1. Vývoj kurzu akcií

Každá akcie má svojí hodnotu, která se odvíjí od aktuálního kurzu. Výše kurzu akcií závisí na hospodářských výsledcích akciové společnosti, vývoji ekonomické situace ve státě, kde akciová společnost rozvíjí svojí činnost a stavem průmyslového odvětví.

Mezi další faktory působící na cenový vývoj akcií řadíme objem vyráběné produkce společnosti, vývoj tržního podílu a v neposlední řadě na schopnostech managementu firmy.

Jelikož se aktuální kurz akcií utváří na burze prostřednictvím nabídky a poptávky, jeho výše je v neustálém pohybu. Neočekávané výkyvy kurzu dané akcie mohou nastat z důvodu pozitivního nebo negativního zveřejnění určitých zpráv např. o situaci v akciové společnosti, nebo budoucího vývoje hospodářského odvětví. Níže jsou uvedeny některé faktory, které mají vliv na růst či pokles kurzu akcií akciových společností.

Kurz poroste, když ...

- Roste zisk firmy
- Roste obrat firmy
- Firma provede úspěšnou restrukturalizaci
- Vzroste základní jmění společnosti
- Roste dividenda na akcii
- Vyjde jiná pozitivní zpráva o firmě
- Roste produkce odvětví
- Roste zaměstnanost
- Roste míra investic v ekonomice
- Panuje stabilní politické prostředí
- Klesnou úrokové sazby
- Je na trhu převis poptávky
- Jsou akcie přeprodávány [13]

Kurz klesne, když ...

- Poklesne zisk firmy
- Poklesne obrat firmy
- Management chybně rozhodne
- Klesá vyplácená dividenda
- Stane se havárie, požár, ...
- Vyjde jiná negativní zpráva o firmě
- Poklesne produkce odvětví
- Zaznamenáme významné politické sváry

- Zvýší se úrokové sazby
- Rostou ceny
- Je na trhu převis nabídky
- Jsou akcie překupovány [13]

6.2. Obchodování s akciemi

Výše bylo uvedeno, že hodnota akcií se stanovuje na základě aktuálního tržního kurzu daného cenného papíru, jehož výše se formuluje střetem nabídky a poptávky na burze. V případě potřeby prodeje akcií je dobré si stanovit prodejní cenu ve výši aktuální tržní ceny nebo příp. ceny trochu nižší, než je tržní. Takové chování investora se předpokládá, pokud se počítá s prudkým cenovým poklesem ceny akcie v budoucnu. Akcie velkých společností jako např. Microsoft nebo Google se obchodují denně ve velkém množství v souvislosti s tím, dochází prakticky ke stoprocentnímu uspokojení nabídky a poptávky. Akcie malých podniků je naopak mnohem těžší nakoupit nebo prodat, s velikostí akciové společnosti také úzce souvisí i likvidita, kdy u velkých společností je likvidita jejich aktiv mnohem větší než u společností malých.

Obchodování akciemi se dnes uskutečňuje nejčastěji prostřednictvím elektronického softwaru, který nabízejí jednotlivé brokerské společnosti v případě registrace. Princip obchodování je podobný jako na měnových trzích. Zpočátku se musí vložit potřebný minimální vklad stanovený brokerem. Při provádění transakcí se do příkazového okna obchodní platformy zadává počet kusu akcií a cena, za kterou se plánují nakoupit nebo prodat cenné papíry. Přírůstky a úbytky akcií je možné sledovat na obchodním účtu každého investora. Společně s přiřazením akcií na účet investora se mohou zároveň i přidělovat dividendy (pokud je akciová společnost vyplácí). Od této doby také začíná běžet půlroční lhůta, po jejímž uplynutí se držené akcie mohou prodat a případný zisk se již nemusí danit. Akcie se však mohou prodat prakticky kdykoliv, není nutné čekat půl roku, výběr investiční strategie záleží na jednotlivci.

6.3. Výhody a nevýhody investic do akcií

Výhody investic do akcií

- Výnos z pohybu kurzu
- Dividenda
- Podíl na významných společnostech v tuzemsku i zahraničí
- Nulové zdanění výnosů z pohybu kurzu při držbě akcie delší než 6 měsíců
- Snazší prodej než u dluhopisů [13]

Akcie je cenný papír, který přináší svému majiteli právo na podíl ze zisku akciové společnosti, tzv. dividendy. V případě, že investor vlastní určitý balíček akcií společností např. jako Microsoft, Nokia, Coca-Cola, má, jako akcionář, nárok podílet se na výnosech z hospodaření těchto společností. Výše dividendy pak závisí na celkovém podílu vlastněném investorem a hospodářském výsledku konkrétní akciové společnosti.

Jako optimální délka investic do cenných papírů, konkrétně do akcií, se počítá v řádech několika let. Zkušení investoři dokonce doporučují je držet minimálně deset let. Předpokládá se, že čím je délka držení akcií větší, tím vyšší jsou i výnosy. Protože kurzy jednotlivých druhů akcií jsou v neustálém pohybu, je nutné počítat s dočasnými výkyvy hodnoty vlastního portfolia. V porovnání s dlouhodobými pozicemi jsou však tyto cenové odchylky většinou zanedbatelné.

Z ekonomické teorie je známo, že akcie řadíme mezi dlouhodobé investiční instrumenty. Investoři, kteří nakupují akcie za účelem jejich téměř okamžitého prodeje, nedosahují stabilních a atraktivních výsledků jako při využívání dlouhodobé strategie, jelikož výše výnosu musí být dostačující na pokrytí poplatků obchodníkům s cennými papíry.

Nevýhody investic do akcií

- Zdanění dividendy
- Nepravidelná výplata výnosu - dividendy (na rozdíl od dluhopisů)

- Platba poplatků
- Minimální investice
- Těžší prodej než u podílových listů investičních fondů
- Riziko akciového trhu
- Riziko při chybné investici do jednoho titulu [13]

Stejně jako je tomu u investic na měnovém trhu, tak i na trhu akciovém existují poplatky. Zde se ale zpoplatňuje každý uskutečněný nákup nebo prodej cenných papírů, kdy se strhává určité procento z celkového objemu investice. Výše poplatků se pohybuje v řádech jednotek procent, tj. čím častěji bude investor nakupovat nebo prodávat, tím častěji bude platit poplatky za uskutečněné transakce, proto je výhodnější dlouhodobé držení akcií.

Další nevýhodou spojenou investicemi do akcií je zdaňování dividend. Podíl na zisku akciové společnosti je zatížen daní. Výše daně je stanovena na 15% z dividendového výnosu. Stejně je to i u výnosu získaného pohybem kurzu akcie, v případě, že délka jejich držení byla kratší než 6 měsíců.

Jelikož investice do vysoce likvidních aktiv jsou považovány za značně rizikové, je důležité brát ohled na riziko ztráty v důsledku opačného vývoje trhu, než který byl původně investorem očekáván. Cena akcií společnosti, obchodovaných na burze, může během krátké doby vykazovat výrazné odchylky, kdy jejich cena dokáže klesnout někdy až k nule. Jednou z možností omezení rizika velkých ztrát je diverzifikace portfolia. To znamená, snažit se investovat do akcií různých společností, které mají sídla v různých zemích, působí v odlišných průmyslových odvětvích atd. Účinnou metodou snížení obchodních ztrát je i investice části finančních prostředků do akcií malých společností a v případě možnosti využívat, jak trh hlavní, tak i vedlejší a volný.

6.4. Zásadní rozdíly mezi akciovým a měnovým trhem

Hlavní rozdíl mezi akciovým a měnovým trhem je odlišnost instrumentu, do něhož obchodník investuje. Na akciovém trhu to jsou akcie a na měnovém trhu jednotlivé měno-

vé páry. Z hlediska obchodních strategií je u akcií doporučována strategie dlouhodobá, jelikož se jedná o dlouhodobé investiční instrumenty, naopak u měnových párů výběr obchodní strategie závisí na uvážení samotného investora, jelikož se může dosahovat značných výdělků i při využívání strategií krátkodobých.

Vlastník určitého akciového balíčku má nárok na podíly ze zisku akciové společnosti, dividendy. Ovšem pokud je akciová společnost vyplácí. Většinou výplata dividend je uskutečňována jednou za čtvrtletí. Investorovi obchodujícímu na měnovém trhu nevzniká žádný dodatečný výnos v podobě podílů na zisku společnosti, ale pouze výnos z cenového vývoje daného měnového páru.

Zásadním rozdílem z pohledu výnosu z cenového pohybu jednotlivých instrumentů, můžeme uvést, že investorovi obchodujícímu s akciemi vzniká výnos pouze v době růstu ceny obchodované akcie, v případě prodeje akcie, z důvodu předpokladu jejího budoucího cenového poklesu, investorovi pouze nevzniká ztráta z držení znehodnocených cenných papírů. U měnového páru, lze dosáhnout výnosů v obou směrech pohybu trhu, tj. jak v případě poklesu, tak i v případě růstu ceny.

7. OBCHODOVÁNÍ NA FOREX BURZE

V této kapitole se budeme zabývat základními kroky, které jsou potřebné pro získání primární představy o podnikání na FOREX burze, od studia odborné literatury až po způsob analýzy vlastních transakcí a nastíníme několik užitečných rad začínajícím spekulantům.

7.1. Studium odborné literatury

Určitě se většina z nás již ocitla v situaci, kdy jsme se rozhodovali o zahájení nového pracovního poměru, přechodu do jiného zaměstnání nebo případně uvažovali o začátku podnikání. Všechny tyto činnosti vyžadují určitou informovanost zájemce. Jistě si nikdo z nás nebude ucházet o pracovní místo nebo podnikat, aniž by předem věděl, co od něj bude vyžadováno, jakými znalostmi by měl daný uchazeč disponovat a podmínky, které jsou potřebné pro výkon dané činnosti.

Např. po přijetí do pracovního poměru každý nový zaměstnanec prochází zkušební dobou, kde získává nové informace, absolvuje určitá školení, která ho zasvěťují do problematiky vykonávané práce. Nejinak je to u podnikání a spekulace na burzovních trzích, kde informovanost hraje významnou roli.

Jak již bylo výše uvedeno, člověk, který se rozhodne podnikat na FOREX burze, musí získat značné množství potřebných informací. Obzvláště důležité jsou informace základní, které každý nově přichází na FOREX trh, by měl osvojit. V současné době již existuje značné množství odborné literatury, která se věnuje problematice investování na burzách. Z hlediska odborné literatury týkající se FOREX burzy mohou, z vlastní zkušenosti, doporučit knihu Neimana, E. L. – Malá encyklopedie obchodníka, jsou zde shrnuty veškeré základní informace, které jsou potřebné pro získání určitého přehledu pro nově začínající spekulanty. V případě potřeby rozšíření znalosti v oblasti technické analýzy bude vhodné přečíst knihu od Schwagera, J. D., Technická analýza, jedná se o značně obsáhlou knihu dopodrobna se zabývající technickou analýzou. Jedinou nevýhodou je, že většina knih těchto zahraničních spisovatelů věnujících se problematice burzovní spekulace není k dostání v českém překladu, ale většinou pouze v originálu a jsou značně těžko sehnatelné v České republice.

Jako další možnost získání potřebných znalostí je možnost absolvování školení pořádaných různými společnostmi, které se zabývají danou problematikou obchodování na burzách. Jednou z nejvíce známých organizací zabývajících se problematikou burzovního obchodování a zároveň pořádajících školení je společnost Ardeus online, která pořádá školení pro začínající a zkušené online obchodníky. Na stránkách společnosti je možné si vybrat z několika témat školení a zároveň si vyplnit přihlášku na daný seminář.

7.2. Určení obchodní strategie

Potom, co byla prostudována základní literatura zabývající se problematikou obchodování na burze, každý správný účastník burzovního obchodu by si měl stanovit vlastní strategii podnikání.

Každá rozumná strategie by měla vycházet z fundamentální analýzy, z analýzy grafů, technických systémů, případně, ideální strategií je kombinace všech těchto vyjmenovaných metod. Přičemž je důležité si uvědomit, že málokterá strategie je univerzální, tzn., že každý druh trhu většinou vyžaduje svojí vlastní strategii. Např. při uskutečňování určitých obchodních rozhodnutí, na některých druzích trhů, může obchodník vycházet ze syntézy fundamentální a grafické analýzy, a na jiných typech trhů pouze z grafické analýzy. Obecně platí, že čím je obchodní strategie specifičtější, tím je lepší. Obchodník, jehož obchodní transakce vycházejí převážně z analýzy grafů, musí umět určit typy obrazců signalizující buď nákup, nebo prodej drženého instrumentu.

7.3. Výběr obchodních trhů

V případě, že je stanovena individuální strategie obchodování na burzovních trzích, je nutné si vybrat trhy, na kterých se bude investovat. Dostupnost těchto trhů, pro malé investory, se výrazně sníží díky časové dostupnosti trhů a dostupnosti aktiv investora. Při výběru potenciálních obchodních trhů by se měly brát v úvahu tři okolnosti.

- Budoucí investor by si měl vybrat trhy, které odpovídají jeho obchodní metodě, tj. trhy s nejvyšším potenciálem uspokojení budoucích výsledků obchodníka, v rámci jeho plánovaného přístupu. V tomto případě se jedná o využití zkušeností na základě dříve získané obchodní praxe.
- Diverzifikace rizika obchodování výběrem takových druhů trhů, které nejsou vzájemně úzce spojeny. Např. rozhodne-li se obchodník, že chce obchodovat se zlatem, pak by trh se stříbrem a platinou nebyl vhodným výběrem pro jeho diverzifikaci obchodního rizika.
- Obchodník, jehož finanční prostředky jsou značně omezeny, by se měl vyhýbat trhům s extrémní volatilitou¹, pokud jeho obchodní strategie nebyla vyloženě

¹ Slovo „volatilita“ označuje průměrnou míru intenzity kolísání kurzů deviz, cenných papírů i úrokových sazeb během určitého časového období.

zkonstruována pro daný typ trhů. V opačném případě by se mělo obchodovat na výrazněji širokém spektru méně kolísavých trzích, tedy opět diverzifikace svého rizika díky obchodování s různými instrumenty.

7.4. Ovládání rizika

7.4.1. Maximální velikost rizika každé transakce

Každý spekulant může značně zvětšit pravděpodobnost dlouhodobého úspěchu cestou omezení podílu společných prostředků, kterou je ochoten ztratit v případě jednoho, neúspěšně uskutečněného obchodu. V ideálním případě, velikost maximálního rizika jedné obchodní transakce, by měla činit tři či méně procenta z celkové hodnoty všech aktiv investora. Tato hodnota je pouze orientační a jedná se vyloženě o doporučení. Každý investor si ovšem stanovuje optimální hranici maximálního rizika, pro každý svůj kontrakt, dle vlastního uvážení.

7.4.2. Strategie limitních příkazů

Při ovládání rizika je též důležité využívat strategii záchranných limitních příkazů. Otevřením určité pozice, obchodník by měl předem vědět, kdy a při jakých podmínkách dojde k jejímu uzavření. V případě, že daný únikový bod nebude určen, může obchodník „uvíznout“ v procesu zpomalení při likvidaci ztrátové pozice. V ideálním případě by současně, s příkazem o nákupu či prodeji daného instrumentu, by se měl brokerovi zaslát i příkaz k umístění záchranných limitních příkazů.

7.4.3. Diverzifikace

Mnohokrát zmíněná diverzifikace je též zařazována do metody ovládání vlastního rizika. Důvodem je, že doba nežádoucího vývoje jednoho trhu bude odlišná od doby nepříznivého cenového vývoje trhu druhého, čímž dojde ke snížení celkového rizika investora. Jako příklad si uvedeme, že investor obchoduje na dvou odlišných trzích, na trhu se zlatem a trhu s kukuřicí. Velikost jeho obchodního účtu je 20 000 USD, zároveň využí-

vá systému, který je charakteristický průměrným snížením hodnoty jeho aktiv v celkové velikosti 3 000 USD pro oba trhy. V případě, že obchodník spekuluje s oběma kontrakty na každém trhu, bude se průměrné snížení hodnoty jeho aktiv rovnat 30% (6 000 / 20 000), kdyby však obchodoval pouze s jedním kontraktem na každém trhu, průměrné snížení hodnoty aktiv by bylo menší. Diverzifikace znamená nejen obchodování na širším počtu trhů, ale i uplatnění několika obchodních strategií a různých variací jedné metody.

7.4.4. Finanční páka (leverage)

Jedná se o velikost otevřených pozicí k velikosti zálohových prostředků. Na trzích s velkou volatilitou by bylo potřeba obchodovat s menším počtem kontraktů. Dokonce v případě, že se obchoduje pouze na jednom trhu, neměla by se měnit velikost kontraktů v souvislosti s výkyvy volatility. Velikost pákového efektu by bylo vhodné měnit, např. v případě, že velikost obchodníka počátečního účtu je 100 000 USD a v důsledku neúspěšné transakce dochází ke ztrátě 20 000 USD, při jinak stejných podmínkách je nutné snížit leverage o 20%, v opačném případě, při nárůstu kapitálu by mělo docházet ke zvýšení pákového efektu.

7.5. Posloupnost jednotlivých činností

Pro začínající spekulanty je dobré si stanovit určitý postup činností, který povede k bližšímu seznámení s daným trhem. Jako doporučení si uvedeme, že každý člověk, který se rozhodl se zabývat burzovními obchody, před tím, než se pustí do obchodování na reálném účtu, by měl po dobu cca 3 měsíců studovat trh, na kterém chce v budoucnu obchodovat. K tomu je potřebné, nejlépe každý večer, si vyčlenit určitý čas, potřebný pro stručnou analýzu trhu a o pokus konstrukci vlastní obchodní strategie. Zpočátku se můžeme pokusit analyzovat pouze jeden nebo dva trhy, s postupem času je samozřejmě lepší analyzovat vývoj více trhu z důvodu diverzifikace budoucího rizika obchodování na reálném účtu.

Mezi primární úlohy, které by měl každý začínající obchodník řešit, můžeme zařadit následující sled kroků:

- Obnova obchodních systémů a grafů – na trzích, kde se využívá fundamentální analýza, musí docházet k neustálému přeceňování fundamentálního přehledu trhu, po každém zveřejnění důležité informace, která by mohla mít vliv na budoucí cenový vývoj daného trhu. Může se jednat např. o důležitou politickou událost, jako výsledky voleb do parlamentu popř. prezidentské volby.
- Plánování nových transakcí – musí se předem rozhodnout, zda se příští den plánujeme uskutečnit některé transakce. Pokud je odpověď kladná, je dobré si vypracovat určitý postup začátku příští transakce, např. nakoupit určitý instrument při otevření FOREX burzy.

Opravdu aktivním se trh FOREX stává s otevřením obchodních center v Japonsku, tj. okolo 1:00 hodiny ráno CET², na asijských trzích se obchoduje převážně s australským dolarem, USD, japonskou Jenou a jinými asijskými měnami. První evropští dealeri začínají s obchodováním okolo 8:00 hodin, kde nejlepším časovým pásmem pro obchodování na FOREX burze je okolo 8:00 do 11:00 hodině ráno. Důvodem možnosti dosažení největších výnosu, ale i ztrát právě v tomto časovém období jsou velké cenové výkyvy jednotlivých měn, což je obzvláště příznivé pro začínající spekulanty.

- Obnova únikových bodů z již existujících pozic – jak již bylo řečeno, jelikož se trh nachází v neustálém pohybu, je potřebné, v případě dlouhodobých pozic, obnovovat limitní příkazy, jedná se opět o snížení obchodního rizika.

7.6. Vedení obchodního poznámkového sešitu

Začínajícím, ale i pokročilým spekulantům, je doporučováno vést poznámkový blok, kde by byl zapsán vývoj trhu a některé základní analýzy z daného dne. Existují speciální obchodní bloky, ale postačí k tomu i obyčejný sešit. Základními sledovanými body bývají většinou:

² CET - centrální evropský čas

- Datum otevření pozice
- Specifikace, zda se jedná o dlouhou nebo krátkou pozici
- Velikost pozice
- Cena daného instrumentu, při otevření pozice
- Hodnoty počátečních a průběžných limitních příkazů
- Datum uzavření pozice
- Výše čistého zisku nebo ztráty

Takto vedený poznámkový sešit by měli vést obchodníci již spekulující na demo, nebo reálném účtu. V případě, že se jedná o úplného začátečníka, je dobré si zpočátku pokoušet o grafickou analýzu a na základě toho pokusit se odhadnout budoucí cenový vývoj daného trhu. Vedení takového deníku není moc časově náročné a obsahuje základní informace o každé uskutečněné transakci. Mezi základní informaci můžeme zařadit:

- Důvody uskutečnění transakce – poznamenává-li spekulant informaci o důvodu uskutečnění dané transakce, může v budoucnu, na základě této zkušenosti, zhodnotit, zda některá z jeho strategií je zisková, ztrátová či neúčinná.
- Výsledek ukončení transakce – jedná se o důležitou informaci, díky které může obchodník ocenit výsledky svých transakcí a vyvarovat se budoucnu podobnému typu chyb.
- Poučení – všechny výše vyčíslené metody a doporučení by nebyla účinná, pokud by spekulant nebral ponaučení ze svých chyb. Veškeré ukončené transakce je důležité znovu prostudovat, obzvláště pak ty neúspěšné. Uvědomit si, co způsobilo ztrátu, zda se velikosti ztráty nedalo vyvarovat a přijít na řešení, které by v budoucnu zabránilo úbytku finančních prostředků z neúspěšných obchodů. Obzvláště účinné je přikládat k vedenému poznámkovému sešitu obrázky grafů ilustrující začátek a konec transakce.

7.7. Analýza vlastních transakcí

Kromě vedení obchodního poznámkového bloku existují ještě dva užitečné instrumenty podobné analýzy, jedná se o analýzy segmentovaných transakcí a graf hodnot aktiv.

7.7.1. Analýza segmentovaných transakcí

Podstatou této analýzy je usnadnit určení efektivních obchodních modelů přinášející střední nebo vyšší užitek. Např. rozdělením transakcí obchodníka na nákupy a prodeje, se může zjistit, že daný obchodník má tendenci spíše k dlouhodobým pozicím, ale pozice krátkodobé přinášejí mu větší průměrný zisk. V tom případě, je nutné provést korekci své tendence k dlouhodobějším obchodům. Kromě toho některé trhy přinášejí obchodníkovi permanentní ztráty, tj. většina obchodů uskutečněných na daném trhu končí pro něj ztrátou finančních prostředků. V podobné situaci je lepší zanechat obchodování na podobných trzích, příp. znovu proanalýzovat svojí obchodní strategii.

7.7.2. Grafy hodnot aktiv

Jedná se o typ grafů, na kterých je zobrazena každodenní velikost prostředků na obchodním účtu. V grafu je zobrazeno i aktuální přecenění otevřených pozic. Cílem těchto grafů je varování obchodníka v případě prudkého zhoršení jeho výslednosti. Např. pokud po dlouhodobém stabilním růstu kapitál na účtu začne neočekávaně prudce klesat, musí obchodník zkrátit délku svých pozic a proanalýzovat danou situaci.

Celkově grafy kapitálu jsou považovány za důležité tlumící nástroje prudkých poklesů hodnoty aktiv.

8. RIZIKO

Při slově „riziko“ se většině z nás vybaví určitá míra nebezpečí nebo neúspěchu. Každý z nás určitě již podnikl jisté rozhodnutí, které s sebou neslo větší či menší míru rizika. Jedná se o jev provázející nás po celý život. Setkáváme se s ním prakticky každý den. Dokonce jako jedno z největších rizik můžeme uvést život člověka, jelikož každý nový

den přináší s sebou jistou míru nebezpečí a neúspěchu, kterou musíme podstoupit a akceptovat. Nelze se mu zcela vyvarovat, protože s rizikem je spojena celá naše existence.

Značná část lidí se domnívá, že riziko, z větší části, je spojeno s určitými činnostmi nebo rozhodnutími. To je samozřejmě pravda, ale opomíjíme skutečnost, že svět, ve kterém žijeme je v neustálém pohybu, to znamená, že člověk se automaticky vystavuje riziku, aniž by o něčem rozhodl nebo podnikl nějakou činnost.

8.1. Ekonomické rozdělení rizika

Z ekonomického hlediska můžeme riziko rozdělit na tři hlavní druhy, a to: riziko obyčejného člověka, riziko kapitálu a riziko spekulanta. Riziko obyčejného člověka může spočívat např. ve ztrátě finančních prostředků, v inflaci, ztrátě zaměstnání, v nekontrolovatelných nebo nadměrných výdajích atd. O riziko kapitálu se může jednat v případě prodeje produktů za nižší cenu, než která je schopna pokrýt minimální náklady, zvýšení daní, růst inflace, státní regulace, stávky... Riziko spekulanta spočívá v nestabilitě cen, krachu brokerské společnosti, burzy nebo banky, v nedostateku informací a finančních prostředků.

8.2. Finanční riziko

Jako finanční riziko můžeme označit veškeré změny finančního výsledku, jejich rozdíl od předpokládaného cenového vývoje nebo průměrných cen. Je podstatné rozlišovat pojmy finanční výnos a finanční výsledek, zde je míněn pouze finanční výsledek, jelikož neexistuje garance dosažení finančního výnosu v každé finanční operaci, dokonce i v případě obchodování se státními obligacemi. Každého investora by mělo zajímat nejen riziko případného nedosažení zisku, ale i riziko ztráty, která by mohla být mnohem větší, než bylo původně očekáváno. Z důvodu zamezení neočekávané ztráty je lepší obchodovat s likvidními instrumenty, kde velikost neočekávaných ztrát je nižší.

Cenová proměnlivost ve značné míře závisí od likvidnosti trhu. Vzájemný vztah těchto dvou veličin je nelineární, tj. čím je instrument likvidnější, tím menší je cenová proměnlivost trhu a naopak. Cenová proměnlivost dosahuje maximálních veličin na vysoko

likvidních trzích, kde velikost účastníku trhu je ohromná, což je důvodem vzniku neustále cenové dynamiky.

8.3. Obchodování rizikem

Spekulanti jsou označováni za obchodníky kupující riziko, jejichž zájem nespočívá ve fyzickém získání daného aktiva (akcie, komodity...), ale ve finančním ohodnocení získaném za dočasné poskytnutí finančních prostředků v důsledku převzetí rizika a příslušných závazků. Prodávajícími riziko jsou majitelé fyzických aktiv, jejichž zájem spočívá v cenové stabilitě a kteří jsou za tuto stabilitu ochotni platit. Jinými slovy se dá říci, že každý subjekt se snaží zbavit – prodat určitou část svého rizika dalším účastníkům trhu. Jako příklad si uvedeme následující situaci: pokud některá pojišťovna není schopna se vypořádat se svým rizikem, obrátí se na jinou pojišťovací společnost. Ta se pak může opět obrátit k jiné pojišťovně. Takovým způsobem dochází k rozdělení rizika mezi pojišťovacími společnostmi a zároveň i k rozdělení pojišťovací prémie mezi pojišťovacími subjekty.

8.4. Ochrana před rizikem

Jak již bylo uvedeno výše, riziko je nedílnou součástí lidského života a nelze ho zcela vyloučit, avšak jeho velikost se dá minimalizovat. Všeobecně existují tři metody minimalizace rizika:

- pojištění
- řízení aktiv a pasiv
- tzv. hedgingem

Pojištění podléhají pouze pojistitelná rizika jako např. živelné pohromy a pojištění je možné pouze u specializovaných pojišťoven.

Řízení aktiv a pasiv se zakládá na rovnováze aktiv a pasiv ve smyslu snížení rozdílu mezi nimi. Cílem takového řízení je vytvořit takovou rovnováhu mezi aktivy a pasivy, aby v případě negativní změny jedné strany docházelo stejným způsobem ke změně ve

straně druhé. Tato forma snížení rizika je uplatňována jako ochrana hlavně před úrokovým a valutovým rizikem.

Hedge je pozice, kterou využívají ve formě dočasné záměny pozice jiným aktivem (pasivem). Hedging se nejčastěji využívá u instrumentů typů: forward, futures, opce a swap.

Mohou však nastat situace, kdy vzniká tzv. nekontrolovatelné riziko. V první řadě se jedná o gapy. Gapy jsou tržní cenová přerušení. Takové riziko se projevuje častěji na nelikvidních trzích. Zde platí, čím je trh likvidnější, tím nižší je riziko ztráty kontroly nad cenou a riziko neočekávané změny. V době zveřejnění fundamentálních informací, riziko ztráty kontroly se zvyšuje, z tohoto důvodu intraday³ spekulantům je doporučováno v době zveřejnění důležitých ekonomických zpráv⁴ nedržet otevřené pozice.

9. ZAMĚŠTNÁNÍ VERSUS SPEKULACE NA MĚNOVÉM TRHU

V této kapitole si uvedeme účastníky FOREX trhu, dále zde budou popsány základní informace potřebné k ovládnutí obchodního online terminálu MetaTrader 4.0, nastíníme několik důležitých bodů potřebných při volbě brokerské společnosti, budou zde také rozebrány podstatné informace, které by každá brokerská společnost měla mít uvedené na svých webových stránkách a v neposlední řadě způsob zdanění finančních prostředků vydělaných na FX burze.

Dále zde naznačíme některé náležitosti potřebné pro získání pracovního poměru, nastíníme průběh získávání zaměstnání a ke konci kapitoly budou shrnuty klady a zápory, které přináší spekulace na měnových trzích a klasické zaměstnání.

9.1. Spekulace na měnovém trhu

Na začátku této práce byly uvedeny základní informace o FOREX trhu, je již známo, že se jedná o největší finanční trh na světě s denním obratem překračujícím 3 biliony USD.

³ Intraday obchodování je obchodování v průběhu jednoho dne.

⁴ Důležité ekonomické zprávy se zveřejňují obvykle ráno new yorského času

Jde o mimoburzovní trh, který je vzájemně propojen sítěmi telefonických a jiných elektronických systémů obrátů bank, obrátů brokerů, podniků a individuálních investorů.

Jelikož tento trh nemá fyzické sídlo, je dostupný svým zájemcům 24 hodin denně 5 dní v týdnu. Mezi jeho účastníky patří následující skupiny:

- *jistící se subjekty (hedgers)*

V této skupině převládají podniky zabývající se exportem a importem, případně financované v cizích měnách, jejichž cílem je omezení rizika. Většinou se jedná o středně velké a velké firmy, které obchodují se zahraničím, v poslední době ovšem – vzhledem k růstu zahraničního zadlužení fyzických osob – lze do této skupiny započítat také soukromé investory.

- *spekulanti (speculators)*

Najdeme mezi nimi, jak firmy, tak fyzické osoby investující prostředky za účelem zisku z rozdílů cen termínových kontraktů.

- *arbitrážní makléři (arbitraders)*

Sem patří investoři s velkým kapitálem, kteří uzavírají transakce na minimálně dvou trzích, aby tak využili kurzovních rozdílů.

- *tvůrci trhu (market makers)*

Jedná se o instituce provozující zprostředkování při obchodování na měnovém trhu v transakcích mezi spekulanty a jistícími se subjekty; jedná se o banky, brokery, měnové dealery, případně internetové obchodní platformy. [15]

9.1.1. Obchodní platforma – demo účet

V dnešní době existuje mnoho brokerských společností, které nabízejí svoje služby umožňující, jak velkým, tak i malým, méně finančně vybaveným zájemcům obchodovat na FOREX burze. V této práci se zaměříme na jednu brokerskou společnost, kde pro-

zkoumáme její nabídku služeb, obchodní podmínky a ostatní požadavky, potřebné k zahájení obchodování na FX trhu.

Pro začínající zájemce o spekulaci na tomto trhu je dobré některou dobu strávit na demo účtu, přičemž je doporučováno se seznámit s takovým obchodním terminálem, který budete používat v budoucnu při obchodování na reálném účtu.

Bezplatnou demo verzi je možné stáhnout na internetových stránkách vašeho potenciálního brokera, na jehož obchodní podmínky budete ochotni přistoupit při dalším obchodování a při využívání reálních finančních prostředků. Jedná se o velmi účinný nástroj, který pomůže se seznámit s transakcemi na kapitálovém mimoburzovním trhu. Díky demo verzi je možné získat množství praktické informace o způsobu investování a otestovat svoje nápady a případné strategie.

Demo účet se ničím neliší od reálného účtu, výjimkou je pouze uskutečnění transakcí bez risku, tj. není potřeba vkládat jakýkoliv depozit. Při otevření demo účtu si sami zadáváte výši virtuálního depozitu, ale všeobecně je doporučováno otevírat zkušební účet na částku, na kterou v budoucnu je plánován otevřít účet reálný.

Existují různé verze obchodních platforem, v této práci se bude rozebírat obchodní platforma „MetaTrader 4.0“, která patří mezi nejlepší a nejvíce užívanější obchodní platformy v současnosti, a podmínky jedné mezinárodní brokerské společnosti, umožňující obchodování na FX trhu. Všechny finanční operace v této společnosti jsou uskutečňovány v centech (1/100 USD), proto je potřeba i potřebný virtuální depozit převést na USD centy.

Nejdříve je potřebné si stáhnout a nainstalovat demo verzi obchodní platformy MetaTrader 4.0. Při prvním spuštění terminálu se objeví registrační tabulka, kterou je potřeba vyplnit. Jsou v ní uvedeny osobní údaje, výběr velikosti finanční páky⁵ a výši virtuálního účtu.

⁵ **Finanční páka** (leverage) – je efekt zvyšování rentability vlastního kapitálu s pomocí využití cizího kapitálu.

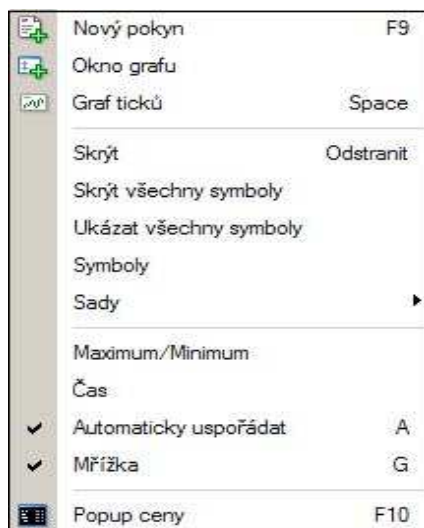
9.1.1.1. Základní informace k obsluze obchodní platformy MetaTrader 4.0

Tento účet umožňuje uzavírat obchodní transakce v reálném čase, ale s použitím virtuálních finančních prostředků. Základní funkce programu si nyní trochu podrobněji přiblížíme.

- Okno „trh“

Níže zobrazené okno kurzovních záznamů se může přesouvat po celé obrazovce a dokonce umístit i na jiná okna. Zapíná se příkazem „trh“ v kolonce menu „pohled“ případně klávesovou zkratkou Ctrl+M. Toto okno zobrazuje ceny aktuálně obchodovatelných instrumentů a zároveň umožňuje rychlé uzavírání obchodních transakcí. V případě realizace různých transakcí, existují dvě možnosti, je možné dvakrát kliknout na měnový pár, následně se otevře okno „pokyn“, anebo pravým tlačítkem myši na měnový pár a výběrem volby „nový pokyn“. (viz obr. 9.1)

Obr. 9.1 Ukázka okna „trh“

Zdroj: http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#04._Okno_Trh

- Navigační okno

Okno „navigátor“ je navrženo stejným způsobem, jako okno „trh“. Umožňuje rychlý a pohodlný přístup k široké škále užitečných funkcí:

- účty – jedná se o obchodní účty aktuálně dostupné pro uživatele.
- ukazatele – zobrazí seznam dostupných ukazatelů, kde se dvojitým kliknutím dá přidat ukazatel k požadovanému grafu.
- strategie – jde o seznam strategií, kde se dle předem definovaných parametru mohou automaticky uzavírat transakce.
- vlastní ukazatele – jsou vytvořené samotným uživatelem
- skripty – program psaný v programovacím jazyku MQL 4, který je určen pro vyvolání konkrétní funkce.

Obr. 9.2 Ukázka okna „navigátor“

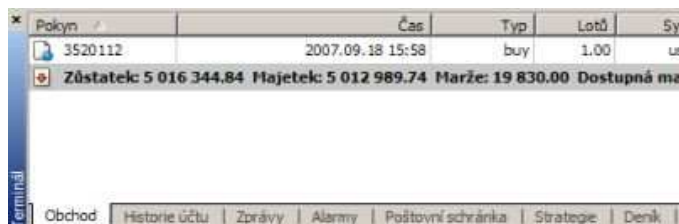

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#05>. Okno_Navigator

- Okno „terminál“

Díky oknu „terminál“ je umožněno, v reálném čase, monitorovat obchody a kontrolovat otevřené pozice. Aktivuje se pomocí Ctrl+T nebo pomocí speciální ikony. Na obrázku 9.3 je zobrazena ukázka otevřeného okna, kde jsou vidět aktuální otevřené měnové pozice. Tyto pozice se dají obsluhovat pomocí kliknutí pravým tlačítkem myši.

Obr. 9.3 Ukázka okna „terminál“

Pokyn	Čas	Typ	Lotů	Sy
3520112	2007.09.18 15:58	buy	1.00	ut

Zůstatek: 5 016 344,84 Majetek: 5 012 989,74 Marže: 19 830,00 Dostupná ma

Obchod | Historie účtu | Zprávy | Alarmy | Poštovní schránka | Strategie | Deník

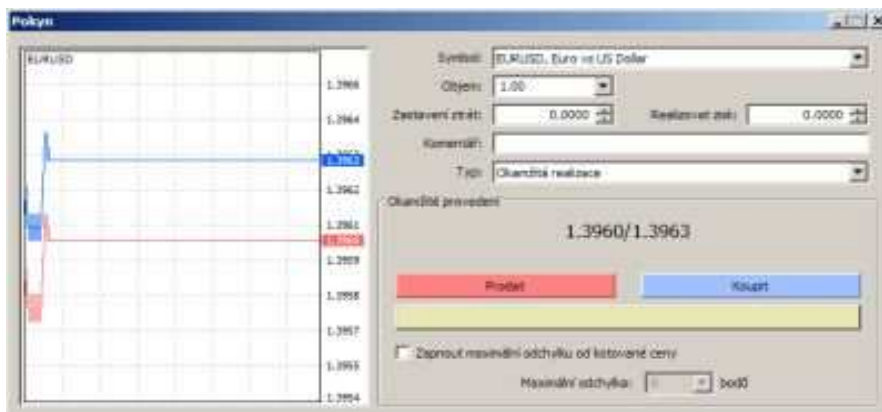
Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#06>. Okno Terminal

○ *Zadávání příkazů*

Jednou z možností otevření nové obchodní pozice je stisknutí tlačítka F9 na klávesnici. Následně se objeví okno „nový pokyn“, kde se dá otevřít nová pozice nebo udělit nový pokyn. Na níže uvedeném obrázku 9.4. je zobrazeno příkazové okno a jeho jednotlivé části:

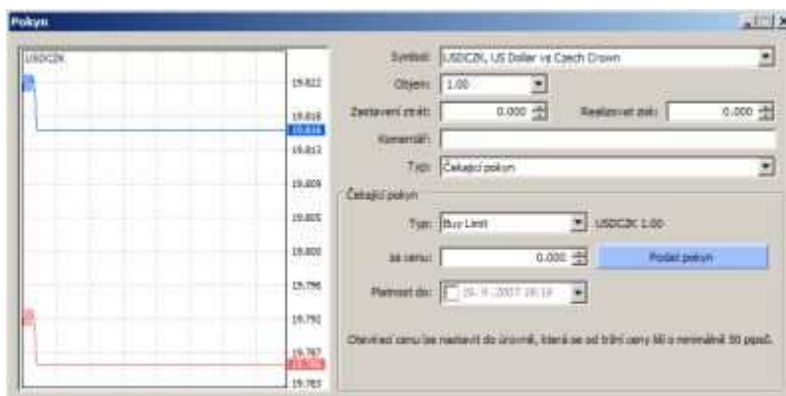
- ✓ symbol – jedná se o kolonku, kde se zapisuje nástroj, na kterém se chce uzavřít obchodní transakce, např. EUR/USD, Euro vs. US Dolar, nebo USD/JPY, US Dolar vs. Japonský Yen atd.
- ✓ objem – jde o počet lotů, které obchodník chce uzavřít.
- ✓ limitní příkaz stop-loss – hodnota, na které dochází k automatickému uzavření pozice v důsledku snížení případné ztráty
- ✓ take profit – realizace zisku – hodnota, na které je požadováno uzavření pozice, z důvodu realizace zisku.
- ✓ typ – okamžitá exekuce nebo čekající příkaz. Okamžitá exekuce je typ příkazu označující příkaz – za tržní cenu. Jedná-li se o typ pokynu okamžitá exekuce, zobrazí se aktivní tlačítka „prodat“ a „koupit“. Aktivací pole „zapnout maximální odchylku od nabídkové ceny“ je možné zabránit uskutečnění příkazu pokud se trh posune o více než je hodnota nejvyšší odchylky – slippage.

Obr. 9.4 Ukázka příkazového okna, typ okamžitá exekuce

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#06>. Okno Terminal

Obr. 9.5 Ukázka příkazového okna, typ čekající příkaz

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#06>. Okno Terminal

Na výše uvedeném obrázku 9.5 je zobrazen příklad okna v případě zvolení typu - čekající příkaz. Uspořádání polí v okně je trochu odlišné než u okamžité exekuce, a je zde možné zvolit následující označení:

✓ *typy* – buy limit, sel limit, stop-loss, buy stop.

Obchodní příkazy typu stop limit jsou kombinací dvou příkazů, a to příkazu „stop“ a „limit“. Příkaz „stop“, který je do trhu zadán není exekuvován do doby, dokud trh nedosáhne dané hodnoty, v okamžiku dosažení se tento příkaz mění v typ příkazu „market“.

Jinak řečeno, nákupní příkaz buy-stop je do trhu zadáván vždy nad hodnotu aktuální ceny trhu, naopak prodejní příkaz stop-loss se zadává pod aktuální tržní cenu. Příkazy „stop“ se nejčastěji využívají, pokud obchodník chce buď vstoupit do určité pozice, nebo z ní vystoupit na konkrétní cenové úrovni.

Obchodní příkazy typu „limit“ umožňuje otevření a uzavření pozice za obchodníkem stanovenou cenu, nebo cenu lepší. Hlavním cílem plnění příkazu „limit“ není čas, ale dosažená cena shodná s nebo lepší, než je cena stanovena obchodníkem v limitním příkazu. Díky použití limitního příkazu je obchodníkovi zajištěno jeho plánované plnění. Zápornou vlastností příkazu je fakt, že se trh může nějakou dobu pohybovat na obchodníkem zadané pozici, ale např. z důvodu nevčasného spárování příkazu burzou, např. díky velkému výskytu podobných příkazů na trhu, se může stát, že se někdy některé příkazy nestihnou zpracovat.

Limitní příkazy se často využívají pro výstup z dané pozice na „profit targetu“, což je cílová hodnota, za kterou bychom měli zájem daný instrument prodat. Do trhu se nákupní limitní příkazy zadávají s cenou, jež je shodná nebo popřípadě nižší, než je cena aktuální, za kterou se daný kontrakt obchoduje. U prodejních limitních příkazů pak vybírat cenu, která je buď rovna aktuální obchodované ceně, nebo je vyšší.

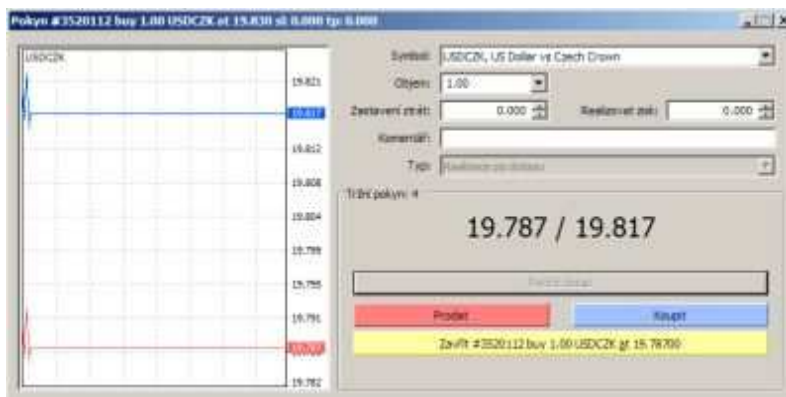
✓ *Za cenu* – do této kolonky se zapíše cena, za kterou je požadována realizace výše uvedených příkazů.

✓ *Platnost do...* – udává dobu, za kterou vyprší platnost určeného příkazu.

Uzavření pozice

Úprava nebo zavření jakékoliv pozice je možné udělat v okně „terminál“ výběrem funkce „upravit nebo odstranit pokyn“. Pro uzavření pozice se objeví následující okno, kde je na výběr, buď kompletně, nebo částečně ukončit otevřenou pozici. Kompletní uzavření pozice se provede pomocí dvojího stisknutí levého tlačítka myši v okně „terminál“. K částečnému uzavření je potřeba vybrat požadovaný počet lotů z nabídky a následně stisknutím tlačítka „zavřít“.

Obr. 9.6 Kompletní nebo částečné uzavření pozice

Zdroj: http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#06..Okno_Terminal

Otevírání grafů

Pro otevření okna grafu, je potřeba kliknout pravým tlačítkem myši na měnový pár, jehož graf je požadováno otevřít. Do grafu je také možné vložit různé nástroje technické analýzy. Z hlediska přizpůsobení grafů, se dají upravovat např. barvy svící, pozadí grafu atd.

Okno „historie účtu“

Toto okno se dá aktivovat kliknutím na historii účtu, která se nachází v dolní části terminálu, a slouží k zobrazování historie již uzavřených obchodních pozic. (viz obr. 9.7.)

Obr. 9.7 Okno „historie účtu“

Pokyn	Čas	Typ	Lotů
3533682	2007.09.19 19:33	sell	0.50
3494580	2007.09.13 15:00	buy	0.09
3459931	2007.09.07 16:30	buy	2.00
3459930	2007.09.07 16:30	sell	2.00
3459928	2007.09.07 16:30	buy	2.00
3459919	2007.09.07 16:29	sell	2.00

Terminal

Obchod | Historie účtu | Zprávy | Alarmy | Poštovní schránka | Stra

Zdroj: http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#06..Okno_Terminal

Zprávy

Program MetaTrader 4.0 umožňuje také přijímání zpráv, které se týkají různých událostí na trhu v momentě jejich umístění. (viz obr. 9.8)

Obr. 9.8. Okno „zprávy“

Čas	Nadpis
2007-09-13 16:20:54	OUTLOOK European, US data due
2007-09-13 16:21:10	TIME CHECK
2007-09-13 16:19:33	FOCUS Euro heads for 1.40 usd bi
2007-09-13 16:16:20	Buba's Zeitler says German financi
2007-09-13 16:11:09	TIME CHECK
2007-09-13 16:06:40	UK money market rates

Zdroj: http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=78#12._Zpravy

9.1.2. Volba brokera

Po prostudování potřebné odborné literatury a absolvování některého času obchodováním na demo verzi obchodního terminálu, je potřebné, v případě zájmu pokračování obchodní činnosti na FX burze, zvolit správnou brokerskou společnost u které bude založen reálný podnikatelský účet a povolen přístup na trh.

9.1.2. Podstatné náležitosti při volbě brokera

Jelikož brokerské služby v maloobchodním měřítku v České republice byly zpřístupněny široké veřejnosti relativně nedávno, mnozí investoři z tohoto důvodu vybírali zahraniční brokerské společnosti.

Volbě brokera se musí věnovat velká pozornost, je doporučováno dopodrobna prostudovat, nabídku služeb, zvážit, do jaké míry daná společnost zaručuje míru bezpečnosti investic, spolehlivost a v neposlední řadě seznámit se s obchodními podmínkami brokerské společnosti. Obchodní podmínky jsou většinou uváděny na internetových stránkách společností.

Každá brokerská společnost by měla mít licenci na provozování makléřské činnosti. V případě, že se jedná o společnost zabývající se makléřskou činností na území Evrop-

ské unie, musí se řídit unijními předpisy, hlavně pravidlem společného evropského pasu.

Pravidlo evropského pasu je v souladu s Nařízením Rady ES č. /22/EEC z 10. května 1993, jež klade na makléřské domy provozující činnost na derivátovém trhu striktní formální, kapitálové a kvalitativní požadavky. Všechny tyto subjekty podléhají kontrole ze strany oprávněných institucí finančního trhu. [15]

Z důvodu přísných požadavků kladených unijními předpisy, se značná část brokerů nechává registrovat ve Švýcarsku, kde jsou předpisy trochu liberálnější. To však žádným způsobem nezpochybňuje kvalitu brokerské společnosti.

V případě, že je zvolen zahraniční broker, je potřebné posílat finanční prostředky na účty nacházející se mimo území České republiky, s tím jsou spojeny i dodatečné náklady, které závisí od výše posílané částky, v průměru se náklady převodu pohybují okolo 500,- až 2000,- Kč, a zároveň náklady spojené se směnou finančních prostředků při nevýhodném kurzu.

Jedním z nejlepších způsobů zabezpečení finančních prostředků, které jsou deponované na brokerském účtu, je zaručení se strany makléřského systému odškodnění, který je v souladu s předpisy EU.

Někdy s používáním účtu jsou spojeny i tzv. skryté poplatky. Zde je důležité se ujistit, že s vlastnictvím účtu nejsou spojeny neočekávané náklady. Jednou z prevencí je dobrá informovanost o nabízených brokerských službách, příp. je dobré se zeptat na pravidla každodenního rolování pozic. Tyto informace jsou uváděny na internetových stránkách společností, kde je zobrazena tabulka s aktuálním přehledem swapových bodů. Držení otevřených pozic přes noc může přinášet zisk v závislosti na tom, jestli se průběh trhu vyvíjí příznivě ve prospěch obchodníka, kde se berou v úvahu i rozdíly úrokových sazeb pro konkrétní obchodovatelný měnový pár.

V případě delší nečinnosti obchodníka na trhu, např. při odjezdu na dovolenou, mohou někteří brokeri požadovat úhradu poplatků spojených s neaktivitou obchodníka. Většinou se jedná o časový horizont, v němž nečinnost překračuje dobu delší než 30 – 60 dní.

Další důležitou skutečností je, že brokerská společnost může pobírat poplatky za otevření a uzavření pozic. Výše takového poplatku může činit i několik cenových bodů za uzavřený obchod. Informace o zpoplatnění brokerských služeb se dají zjistit přímo u konkrétní brokerské společnosti.

Jako poslední bod k informaci o výběru brokerské společnosti je nutné dodat, že na deponované prostředky uložené u daného brokera se vztahuje záruka speciálního systému odškodnění, v případě, že se společnost dostane do problému s likviditou a nebude moct realizovat výplaty svým zákazníkům.

9.1.3. Důležité informace zveřejňované brokerskou společností

a) specifikační tabulka finančních nástrojů

Na webových stránkách většiny brokerských společností je k nalezení specifikační tabulka finančních nástrojů, která umožňuje získat základní informace o obchodovaných instrumentech, nominální hodnotě obchodovaného kontraktu v letech, velikost spreadu, bodovou hodnotu a maximální výši pokynu v letech. (viz příloha č. 2)

b) spread

Další důležitou tabulkou uváděnou je tabulka spreadu. (viz příloha č. 3) Termín „spread“ představuje rozdíl mezi kupní a prodejní cenou každého instrumentu. Je to výše nákladu pro obchodníka spojeného s činností na mezinárodním finančním trhu. Čím je hodnota spreadu nižší, tím větší hodnota zůstává obchodníkovi v podobě zisku.

c) rolování pozic

Každý den dochází ke korekci otevřených pozic o hodnotu swapových bodů. Uskutečňuje se to z důvodu zúčtování rozdílu úrokových sazeb mezi jednotlivými měnami.

V takovém případě účtu obchodníka může být navýšen nebo snížen o tuto hodnotu pro konkrétní měnový pár.

Rolování pozic u finančních instrumentů, které jsou vázány na hlavní instrument podléhající termínu dodávky je to trochu odlišné. Nástroje jako jsou např. zemní plyn, ropa, olej atd. vycházejí z příslušných cen futures kontraktů

Cílem rolování pozic u takového druhu instrumentů, je snaha očistit cenu od mimotržních faktorů, které jsou spojeny se změnou data dodání hlavního instrumentu. Příslušná korekce vyplývá ze specifikace trhu s určitými nástroji.

c) Poplatky a provize brokerské společnosti

Na internetových stránkách brokerských společností, by měly být zveřejněny podrobné informace o pobíraných poplatcích a provizích. Většinou si obchodník může vybrat, na jakém trhu by chtěl investovat, volba druhu trhu je dána hlavně jeho vlastnictvím finančních prostředků. V příloze č. 4 je zobrazen ceník jedné brokerské společnosti, kde je na výběr z účtu standard a X-VIP.

Z tabulky je patrné, že účet standard je určen pro investory, kteří nedisponují příliš velkými finančními prostředky. Výše minimálního vkladu je stanovena na 20 000,- Kč a účastníci tohoto trhu mají nárok na uzavírání obchodů na měnových i komoditních trzích, příp. obchodování se světovými indexy. Účet standart je tedy určen pro investory, kteří obchodují prostřednictvím moderních finančních nástrojů. V případě založení takového účtu, daná společnost nevybírá poplatky za jeho vedení, založení ani dobu obchodníkovi nečinnosti. Jediným poplatkem spojeným s účtem „standard“ je příkaz k výplatě finančních prostředky, které jsou menší než 3 000,- Kč.

Druhým typem účtu je X-VIP, tento účet se liší od předešlého hlavně minimální výši vkladu, která zde činí 1 000 000,- Kč. Jedná se o účty majetných investorů, kteří vyžadují individuální přístup od svého brokera a investice na trhu FOREX.

d) Vklady a výběry finančních prostředků

Další podstatnou náležitostí je způsob vkladu a výběru finančních prostředků. Vklady investorů jsou prováděny na bankovní účty brokerských společností. Potřebné informace typu číslo účtu, IBAN, variabilní symbol a další, jsou vždy uváděny na internetových stránkách společnosti. Dále je doporučováno provádět vklady z účtu vedeného na vlastní jméno investora, v opačném případě může vzniknout riziko šetření MFČR. Po obdržení finanční částky od obchodníka, společnost připisuje daný vklad do obchodní platformy investora.

Výběry finančních prostředků se provádějí např. vyplněním žádosti o výplatu prostředků, která se následně zašle buď faxem, mailem na příslušnou adresu brokerské společnosti. Případně je možné o výplatu zisku nebo finančních prostředků požádat na základě telefonického zavolání. Ve všech případech dochází k ověření klienta např. dle přihlašovacího jména nebo hesla používaného při přihlašování na obchodní platformu. Spolupracuje-li se s místním brokerem, výplata prostředků je možná i osobní návštěvou při předem domluvené schůzce. Způsob vyplácení probíhá převodem na bankovní účet investora, který je uvedený v identifikační kartě.

e) Finanční páka

Obchodování prostřednictvím některých bank je zákazníkovi umožněno využívat finanční páku ve velikosti cca 1:10 – 1:30. K uzavření obchodů prostřednictvím brokerské společnosti, je k dispozici mnohem větší možnost obchodování s minimálním zapojením vlastního kapitálu, kde využití finanční páky (leverage) dosahuje v průměru 1:100. Hodnota finanční páky je závislá na počátečním stavu účtu investora a každá brokerská společnost nabízí odlišné možnosti využití finanční páky. V příloze č. 5 je uveden příklad tabulky marže určité brokerské společnosti platné od 12. 2. 2009.

f) Obchodní hodiny

Podávání obchodních příkazů se uskutečňuje 24 hodin denně 5 dní v týdnu, v souvislosti s tím, jestli se jedná o českého či zahraničního brokera jsou stanoveny obchodní hodi-

ny, které taktéž musí být uvedeny na internetových stránkách konkrétních brokerských společností. Příklad časového harmonogramu obchodování na světových měnových trzích je uveden v příloze č. 6.

g) Podmínky stanovení limitních příkazů

Každá brokerská společnost si stanovuje podmínky pro stanovení limitních příkazu, jedná se o minimální možný odstup pro stanovení určitého limitního příkazu k otevřené pozici. Příklad částečné tabulky limitních příkazu je uveden v příloze č. 7.

9.2. Zaměstnání

Zaměstnání je nedílnou a důležitou součástí života každého člověka, jelikož se jedná o činnost přinášející prostředky používané na obživu, ošacení, úhradu závazků a celkové zlepšení sociálního postavení. K volbě zaměstnání člověk přistupuje s velkou zodpovědností, kde zvažuje, zda odpovídá požadovaným kritériím určité pracovní pozice, forma pracovního poměru, výše finančního ohodnocení, možnost kariérního růstu a další podmínky potřebné pro vykonávání dané funkce.

9.2.1. Možnosti získání zaměstnání

S pokrokem informačních technologií se rozšířily i možnosti kandidátů hledajících zaměstnání. Způsoby, hledání práce se v dnešní době značně zjednodušilo právě díky značnému rozvoji internetové sítě, kde velké množství personálních agentur zveřejňuje, na svých webových stránkách, aktuální nabídku společností poptávající pracovní kapitál. Jako další způsoby hledání potenciální pracovní pozice můžeme uvést inzerční noviny, nabídky úřadu práce, městské inzertní plochy a mnoho dalších, kde nejvíce využívanou metodou jsou právě výše uváděné webové stránky personálních agentur. Důvodem jsou prakticky nulové náklady, rychlost, přehlednost a možnost získávání informací o nových pracovních pozicích prostřednictvím e-mailové pošty.

9.2.2. Proces získávání práce

Po důkladném hledání zaměstnání a následném přihlášení se na nalezenou pracovní pozici odpovídající kladeným požadavkům na pracovní místo, následuje, v případě, že

pracovní pozice byla nabízena přes personální agenturu, kontaktování pracovníkem agentury, kde po krátkém telefonickém rozhovoru je kandidát vyzván k zúčastnění se pracovního pohovoru s některým ze zaměstnanců agentury.

Je-li absolvování pohovoru úspěšné, mohou, jestliže zájem o danou pozici je velký, následovat i další kola pracovního pohovoru. Vše záleží na požadavcích společnosti, která danou pozici vypisuje, na složitosti vykonávané práce a nároků kladených na kandidáta jeho budoucím zaměstnavatelem.

Byl-li kandidát úspěšný, bude přijat do pracovního poměru. Následně se s ním podepíše pracovní smlouva, zaměstnanec absolvuje tři měsíční zkušební dobu, různá školení týkající se jeho budoucí pracovní činnosti a další potřebné úkony spojené s výkonem jeho práce. Po dobu setrvání v pracovním poměru pobírá zaměstnanec odměnu za vykonanou práci, která může mít fixní i variabilní složku, v některých případech doplněnou o benefitní body, stravenky a další výhody.

9.2.3. Výhody a nevýhody zaměstnání

Shrme-li výše uvedené body, týkající se zaměstnání, můžeme poznamenat, že tak jako skoro každá činnost má i tato své kladné i záporné stránky. Jako výhody zaměstnání můžeme uvést např. následující body:

Výhody zaměstnání:

- možnost kariérního růstu
- zajímavá práce
- ve většině případu fixní odměna za vykonanou práci
- sportovní akce pro zaměstnance
- příspěvek na stravování
- systém vzdělávání
- 4 -5 týdnů dovolené

- příspěvky na MHD
- možnost osobního růstu
- příspěvky na rekreaci a zdravotní péči
- práce v kolektivu...

Jednotlivé společnosti nabízejí různé výhody pro své zaměstnance. Zde záleží na postavení společnosti, na jejím systému péče o zaměstnance, na funkci vykonávané zaměstnancem, příp. pokud je daná osoba pro společnost opravdu hodnotná, může mít takový zaměstnanec i nadstandardní finanční ohodnocení a rozšířenou škálu dalších zaměstnaneckých výhod.

Obecně výhody nabízené zaměstnavatelem by se daly rozdělit na standardní (všeobecné) a rozšířené (nadstandardní). Z výše vyjmenovaných výhod by bylo možné, mezi všeobecné výhody, zařadit: zaměstnanecký plat, možnost osobního a kariérního růstu, standardní dobu dovolené, práci v kolektivu. Mezi rozšířené by pak patřil zbytek, kam patří ostatní zaměstnanecké výhody jako: příspěvky na rekreaci, zdravotní péči a MHD, systém vzdělávání, sportovní, nadstandardní dovolená, příspěvky na stravování.

Jako nevýhody zaměstnání můžeme označit následující body:

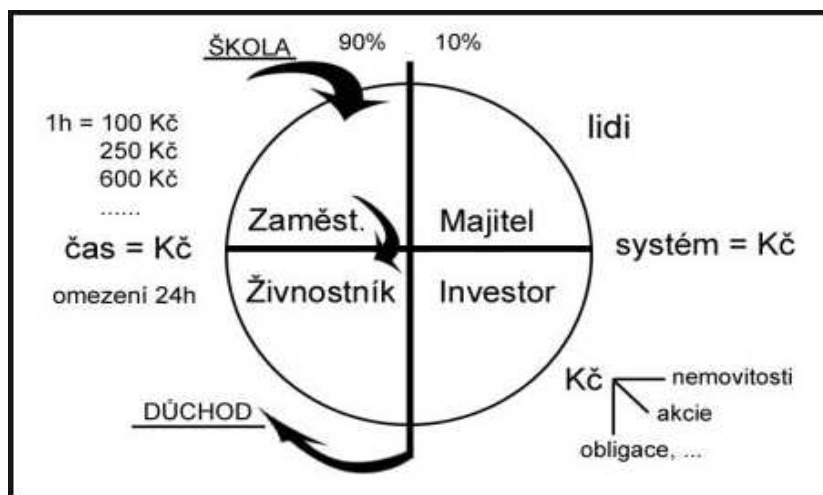
- případné nízké finanční ohodnocení
- vykonávání rutinní práce
- každodenní nutnost být přítomen na pracovišti
- neshody s pracovním kolektivem, příp. vedením
- riziko propuštění
- nulové kariérní vyhlídky
- pokles motivace
- vysoké daně
- závislost na práci, z finančního hlediska – člověk žije od výplaty k výplatě

- ztráta osobní svobody

Výše uvedené body můžeme obecně zařadit mezi nejvíce uváděná negativa zaměstnání. Při vykonávání závislé činnosti je zaměstnanec odkázán na svoji mzdu, jejíž výše nemusí vždy pokrývat náklady běžného života. Díky nutnosti každodenní přítomnosti na pracovišti, člověk ztrácí vlastní svobodu a nemůže využít daný čas jiným způsobem. Dokonce existuje řada pracovních pozic nenabízející možnost kariérního růstu a zaměstnanec je schopen řadu let vykonávat stále stejnou činnost, která časem může vést k poklesu motivace, neshodám v kolektivu nebo s nadřízenými a někdy dokonce i k propuštění.

Na obrázku 9.9, je uveden graf z knihy Roberta T. Kiyosakiho „Cashflow kvadrant – majitel nebo zaměstnanec?“. Autor zde rozlišuje čtyři skupiny lidí, podle toho, jakým způsobem vydělávají své finanční prostředky.

Obr. 9.9 Kvadrant Roberta T. Kiyosakiho

Zdroj: <http://www.menworld.cz/clanek/240-cashflow-kvadrant-majitel-nebo-zamestnanec.html>

Výše uvedený obrázek je rozdělen na dvě části, levou a pravou. Levá část kvadrantu představuje zaměstnance a živnostníky.

Budeme-li hovořit o zaměstnancích, nezáleží na tom, zda mají dobře nebo špatné zaměstnání, tito lidé jsou vázáni odpracováním určité pracovní doby, jejichž výše příjmu

je závislá na odpracované době. Člověk v průměru tráví denně 8 hodin v práci. Při finančním ohodnocení např. 100,- Kč/hod., zaměstnanec nikdy nedostane více, pokud si sám neodpracuje. Výjimku tvoří určité bonusy nebo motivační dary atd.

Dolní část kvadrantu je zastoupena živnostníky. Dá se říct, že se jedná o odvážnější zaměstnance, kteří se rozhodnou zahájit svojí vlastní činnost. Živnostníci rozvíjejí svojí vlastní činnost, stanovují si vlastní podmínky práce a disponují větší osobní svobodou, než zaměstnanci.

Pravá strana je tvořena majiteli a investory, tito lidé mají určitý systém produkující jim finanční prostředky. Zásadní rozdíl mezi dvěma částmi výše uvedeného kvadrantu je, že zástupci pravé části nevydělávají pouze „prodejem svého času“, ale i určitým systémem. Výše výtěžku pak závisí na zkušenosti a zručnosti daného podnikatele nebo investora.

9.2.4. Výhody a nevýhody spekulace na FOREX trhu.

K tomu, aby byl udělen trochu přehlednější obrázek o spekulaci na mezinárodních měnových trzích, rozebereme si nyní klady a zápory, které se této činnosti týkají.

Výhody podnikání na mezinárodních měnových trzích

- vysoká finanční páka
- vysoká likvidita
- možnost výběru finančních prostředků několikrát do měsíce
- možnost obchodování 24 hodin denně
- možnost bezplatného získání informací, demo účtu, grafů a nástrojů pro analýzu
- vstupy a výstupy z pozic jsou osvobozeny od poplatků
- časová flexibilita
- osobní nezávislost
- výše výtěžku závisí na dovednostech investora

Jako první bod výše uvedených výhod spekulace na FOREX trhu je uvedena vysoká finanční páka (leverage), díky které obchodník může dosahovat vysokých profitů s malým obchodním kapitálem. Velikost finanční páky je závislá na brokerské společnosti, která může nabídnout páku ve velikosti od 1:1, kde pákový efekt je nulový, až po 400:1 a více. Následující prioritou měnového trhu je vysoká likvidita, jejíž důvodem je obrovská velikost FOREX trhu, kde výše denního obrátu dosahuje částky cca 3 biliony USD.

Z hlediska možnosti výdělku na rostoucím i klesajícím trhu je zde míněno srovnání FOREX trhu s akciovým trhem. Obchodník, který spekuluje na trhu akcií, může dosáhnout výdělku pouze v případě, že při nákupu cenného papíru bude jeho cena stoupat. Pokud se obchodníkovi podaří prodat cenný papír dříve, než akcie začne ztrácet na své tržní hodnotě, zamezí se pouze případné ztrátě z držení dané akcie, ale obchodníkovi nevznikne zisk. Trh FOREX naopak umožňuje využít obou směrů vývoje trhu, jak růstu, tak i poklesu. Jelikož obchodování na mezinárodním měnovém trhu neprobíhá jenom na jednom místě, je tím umožněno uzavírat transakce 24 hodin denně.

Prakticky všechny brokerské společnosti dnes nabízejí bezplatné založení demo účtu. Prostřednictvím kterého se začínajícímu obchodníkovi dostává do rukou obchodní software umožňující obchodovat s fiktivními finančními prostředky a reálnými kurzy měnových párů. Tyto obchodní platformy jsou, ve většině případů, vybaveny různými pomocnými pomůckami technické analýzy. Neméně důležitými výhodami obchodování na FOREX trhu jsou časová flexibilita, kde obchodník není vázán počtem odpracovaných hodin, na rozdíl od zaměstnání, osobní nezávislost umožňující ovládnutí výši obchodníka výdělku závislého pouze na správném odhadu budoucího vývoje trhu a včasného uzavření dané transakce.

Nevýhody podnikání na mezinárodních měnových trzích

- riziko velké ztráty finančních prostředků během velice krátké doby
- poplatky placené brokerské společnosti
- výdělky jsou spojeny s dlouhodobou praxí obchodníka

- odkázanost na internet
- kvalitní technologie
- proměnlivost měnového kurzu
- brokerská marže

Trh se nachází v neustálém pohybu, obzvláště pak měnové trhy jsou charakteristické velkými cenovými výkyvy. Obchodníkovi tak může vzniknout značná ztráta finančních prostředků během krátkého časového intervalu. Značných finančních ztrát dosahují obzvláště začínající nebo mírně pokročilí obchodníci, kteří ještě nemají velké zkušenosti s odhadem vývoje měnového trhu. Častými důvody ztrát začínajících spekulantů jsou hlavně nedostatek zkušeností a schopnosti odhadu budoucího trendu, nedostatečný kapitál, kladení nerealistických cílů, nedostatek trpělivosti, postrádání určité míry disciplíny atd.

Jako další významné nevýhody spekulace na mezinárodním měnovém trhu je nutné uvést poplatky placené brokerské společnosti související se *spreadem*⁶. Např. nákupní cena měnového páru EUR/USD je 1,4045 a prodejní 1,4040. V důsledku takto uskutečněné transakce obchodníkovi vznikly náklady na obchod ve výši 5 pipu⁷, které zároveň znamenají výnos pro brokerskou společnost. Vyjádříme-li 5 pipu v měnové podobě, v případě obchodování při standardním lotu se jedná o náklad v hodnotě 50,- USD, u mini lotu pak 5,- USD.

Určitým omezením v obchodování na FOREX burze lze považovat i brokerskou marži. Jedná se o určité procento, které broker požaduje jako záruku za obchodovanou pozici (lot). Pokud investor spekuluje díky nenulové finanční páce, obchoduje i s finančními prostředky poskytnutými brokerskou společností, přičemž broker určuje procentuální částku, která mu slouží jako záruka na otevřenou pozici. V současné době je možné získat prakticky kteroukoliv půjčku s jednocentní marží. Minimální výše brokerské

⁶ **Spread** je rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou obchodovaného instrumentu.

⁷ **Pip** – je označení pro minimální cenový pohyb

marže se mezi jednotlivými brokery liší. Např. na obchodní účet založený u brokerské společnosti se vloží 1 000 USD, při využití finanční páky 1:100, má obchodník možnost spekulovat rovnou se 100 000 USD, při jednocentní vyžadované marži, bude výše brokerské záruky tvořit 1 000 USD na pozici. Může se stát, že víkendová marže bude vyšší, např. 2%.

S marží souvisí pojem margin call (maržová výzva), jedná se o výzvu brokerem, která se uskutečňuje v případě ohrožení obchodníkovy pozice. Pokud brokerská společnost, z jakéhokoliv důvodů, usoudí, že obchodníková pozice se stává značně rizikovou, vyzve ho k navýšení marže nebo k uzavření dané pozice.

Příklad:

Navážeme na výše uvedený příklad, kde velikost obchodníkovy vkladu byla 1 000 USD, díky finanční páce 1:100 mu bylo umožněno obchodovat s 100 000 USD, při velikosti brokerské marže 1% za obchodovanou pozici, což je 1 000 USD. Margin call se uskuteční v případě, že výše obchodníkovy ztráty se blíží výši brokerské marže, tj. v tomto případě 1 000 USD, dostane se mu margin callu k navýšení nebo uzavření pozice, z důvodu omezení rizika brokerské společnosti a samotného obchodníka.

Kromě pojmu „margin call“ je důležité zmínit i tzv. maintenance margin (udržovací marže). Udržovací marže je velikost zisku nebo ztráty, která je vykazována obchodníkovým účtem při otevírání pozic. Pro lepší přehlednost si uvedeme následující dva příklady udržovací marže.

Velikost obchodníkovy účtu je 10 000 USD, následně se rozhodne, že nakoupí 5 lotů EUR/USD, což v přepočtu činí 500 000 USD, výše brokerské marže činí 1% tj. 5 000 USD. V důsledku však opačného vývoje trhu obchodníkovi vznikla ztráta ve výši 5 001 USD a broker vyzve k navýšení finančních prostředků na účet a provede margin call. Důvodem, proč se provedl margin call, ačkoli na účtu obchodníka je ještě 4 999 USD, je ten, že broker danou sumu potřebuje jako záruku a povolení k použití těchto peněz bude umožněno pouze v případě, že nedojde k ohrožení ani jedné strany.

V souvislosti s udržovací marží může nastat i následující situace. Velikost finančního vkladu činí 1 000 USD, nakoupí se 1 lot (100 000 USD). Výše brokerské marže tvoří opět 1 %, tj. 1 000 USD. Tyto finanční prostředky nejsou obchodníkovi k dispozici po celou dobu trvání marže. Peníze sice stále patří majiteli účtu, ale jsou brokerem izolovány ve formě záruky.

10. ZÁVĚR

Možnost investic do různých instrumentů je v poslední době značně aktuální, jelikož představují potenciál snadného a značně rychlého výtěžku, při minimálním časovém omezení samotného investora.

S rozvojem informační technologie a internetové sítě se naskytla speciální možnost investic. Jedná se o vklady do měnových páru, které jsou obchodovány na mezinárodním měnovém trhu. Tento trh, původně využívaný výhradně vládami, bankami jednotlivých států a velkými finančními institucemi, se postupem času, díky technologickému pokroku, stál přístupným i pro další zájemce, nedisponující velkou částkou finančních prostředků, jakými jsou drobní investoři a spekulanti.

Účastníkem FOREX trhu se dnes může stát prakticky kdokoliv, a v případě, že se začínajícímu investorovi podaří zvolit správnou strategii a portfolio svých investic, může se vyvarovat značným finančním ztrátám, které jsou tak příznačné u začínajících spekulantů. Výše počátečních nákladů je individuální, jelikož jejich hodnota závisí na typu účtu, který chce investor využívat a na požadované výši vkladu určenou brokerskou společností. Potřebnými jsou též vlastnictví kvalitní informační techniky, spolehlivého a rychlého internetového připojení, které umožní včas uzavírat požadované transakce a v neposlední řadě určitý finanční obnos sloužící k obchodování. Obchodní podmínky jsou pak závislé na jednotlivých brokerských společnostech, se kterými je smlouva uzavírána.

Značná část lidí, která není do FOREX problematiky příliš zasvěcena, přirovnává možnost výtěžku na této burze s výhrou v automatech nebo považuje za určitou podobu gameblerství. Z jedné strany by se dalo říci, že je v něčem tento pohled správný. Spekulanti jsou hráči, kteří vydělávají na růstu a poklesu kurzů jednotlivých měn. Ale se zásadním rozdílem. V případě spekulace na měnovém trhu, musí mít investor velké znalosti a zkušenosti týkající se daného oboru, je nutné najít určitou strategii, která by přinášela zisk a nehrát bezvýznamně jako to je u her v automaty.

Domnívám se, že otevřením možnosti investic pro malé investory a spekulanty prostřednictvím FOREX trhu je velmi příhodné. Člověk je zde odkázán na svoje vlastní schopnosti, rozvíjí se jeho samostatnost a výše výtěžku závisí pouze na jeho obchodním úspěchu.

Jedinou velkou nevýhodou je možnost ztráty značné části vkladu při špatně uzavřené obchodní transakci, ale i tato nepříjemná vlastnost se dá zredukovat správnou diverzifikací portfolia a umístěním vhodných limitních příkazů. Obzvláště příhodná je pak rada pro začínající spekulanty, nekončit se zaměstnáním do doby, než se dostaví dostatečná investiční praxe.

Člověk, který se rozhodne pro způsob obživy spekulací na FOREX trhu, je nucen se smířit se všemi klady a zápory, které daná činnost přináší a dokázat čelit některým jejím nevýhodám a velkému riziku.

11. SEZNAM LITERATURY

1. DURČÁKOVÁ, J.; MANDEL, M. *Mezinárodní finance*, Praha: Management Press, 2000. 392 s. ISBN 80-7261-017-1
2. DICKS, J., *Forex Made Easy - 6 Ways to Trade the Dollar, USA*, McGraw-Hill, 2004. 389 s. ISBN 0-07-143894-7
3. ELDER, A., *Come Into My Trading Room A Complete Guide to Trading*, Canada : Wiley & Sons, 2002. 321 s. ISBN 0-471-22540-1
4. ELDER, A., *Tradingem k bohatství*, Těčice: Impossible, 2006. 305 s. ISBN 80-239-7048-8
5. FRANTA, J., *Technická analýza kapitálových trhů*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1996. 102 s. ISBN 80-7184-308-3
6. KOHOUT, P., *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*, Praha: Grada Publishing, 2008. 287 s. ISBN 978-80-247-2559-8
7. NEIMAN, E. L., *Malá encyklopedie obchodníka*, Moskva: Alpina business books, 2006. 403 s. ISBN
8. NESNÍDAL, T.; PODHAJSKÝ, P., *Obchodování na komoditních trzích, Průvodce spekulanta*, Praha: Grada Publishing, 2005. 133 s. ISBN 80-247-1499-X
9. REILLY, K.; BROWN, K. C., *Investment Analysis and Portfolio*, Elsevier, 2002. 432 s. ISBN: 0762308877
10. SCHWAGER, J. D., *Technická analýza*, Moskva: Alpina business books, 2006. 806 s. ISBN
11. ŽEHROVÁ, J., *Finance*, Praha: ČZU v Praze PEF, 2007. 205 s. ISBN

12. *Akcie* [online]. 2008 [cit. 2009-01-15]. Dostupný z WWW: <http://svse.sweb.cz/materialy/priklady_11.pdf>.
13. *Cena akcie* [online]. 2000-2009 [cit. 2009-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/kapitalovy-trh/informace/akcie/cena/>>.
14. *Forex burza měny* [online]. 2008 [cit. 2008-11-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.komodity-online.cz/FOREX-BURZA-MENY/FOREX-burza-Meny.html>>.
15. *Formace hlava a ramena* [online]. 2008 [cit. 2009-01-02]. Dostupný z WWW: <http://www.xtb.cz/repository/cz/vzdelani/cenove_formace/08.%20Hlava%20a%20ramena.pdf>.
16. *Historie burzy* [online]. 1998-2009 [cit. 2008-11-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.pse.cz/dokument.aspx?k=Historie-Burzy>>.
17. *Historie burz* [online]. 2008 [cit. 2008-11-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.penize.cz/15865-historie-burz>>.
18. *Kapitálové trhy* [online]. 2008 [cit. 2008-11-25]. Dostupný z WWW: <http://images.google.cz/imgres?imgurl=http://1.bp.blogspot.com/_LSg8sA5-akg/SVpsZd2_f7I/AAAAAAAAAADE/mJRH_DmCCwM/s400/Gold-barchart.gif&imgrefurl=http://kapitalovetry.blogspot.com/2008/12/cenov-grafy.html&usq=__6n44DbIDNV2k7BTX3nsU6atdubs=&h=247&w=400&sz=58&hl=cs&start=4&um=1&tbnid=zO8aeCkZ1owoAM:&tbnh=77&tbnw=124&prev=/images%3Fq%3D%25C4%258D%25C3%25A1rov%25C3%25BD%25Bgraf%26hl%3Dcs%26lr%3DIang_cs%26sa%3DX%26um%3D1>.
19. *MACD indicator* [online]. 2008 [cit. 2009-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://marketiva-FOREX-strategy.com/MACD-Indicator.html>>.
20. *První krok k výdělkům: technické studium grafů* [online]. 2009 [cit. 2008-11-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.financnik.cz/komodity/manual/komodity-grafy.html>>.
21. *RSI - silný nástroj k bohatým ziskům* [online]. 1999-2009 [cit. 2008-12-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/rsi-silny-nastroj-k-bohatym-ziskum/>>.

12. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Ukázka části tabulky swapových bodů společnosti XTB-Trader, platných od 30.03. 2009

EURAUD	Euro vůči Australskému dolaru	-2.128	0.563
EURCAD	Euro vůči Kanadskému dolaru	-0.319	-0.642
EURCHF	Euro vůči Švýcarskému franku	-0.104	-0.780
EURCZK	Euro vůči České koruně	-1.416	-0.186
EURGBP	Euro vůči Britské libře	-0.140	-0.322
EURHUF	Euro vůči Maďarskému forintu	-8.726	6.233
EURJPY	Euro vůči Japonskému yenu	-0.169	-0.645
EURNOK	Euro vůči Norské koruně	-5.561	0.631
EURNZD	Euro vůči Novozélandskému dolaru	-2.377	0.415
EURPLN	Euro vůči Polskému zlotému	-4.311	1.065
EURRON	Euro vůči Rumunskému leu	-12.184	9.656
EURSEK	Euro vůči Švédské koruně	-3.528	-2.559
EURUSD	Euro vůči Americkému dolaru	-0.131	-0.528

Poznámky:

1. Dlouhá pozice znamená, že zákazník drží zakoupené finanční nástroje.
2. Krátká pozice znamená, že zákazník drží prodané finanční nástroje.
3. Znak u sazby swapových bodů informuje o tom, zda bude suma swapových bodů vypočtená na jejím základě z peněžního účtu zákazníka stržena (-) nebo zda bude účet zákazníka o tuto částku navýšen (+).
4. Suma swapových bodů je vyjádřena v základní měně poté, co jsou na ni přepočteny sumy swapových bodů stanovených v druhé měně z páru, případně v měně, v níž je vyjádřena hodnota finančního nástroje, a to v X-Trade Brokers kurzu střed.
5. Hodnota jednoho bodu představuje minimální hodnotu, o niž se může změnit cena finančního nástroje. [15]

Příloha č. 2

Ukázka části specifikační tabulky finančních nástrojů v letech.

Instrument	Popis instrumentu	Nominální hodnota kontraktu (lot)	Hodnota bodu	Spread	Maximální výše pokynu v letech
EURUSD	Americkému dolaru	100 000 EUR	0,0001	2	50
GBPUSD	Americkému dolaru	100 000 GBP	0,0001	4	50
USDJPY	Japonskému yenu	100 000 USD	0,01	3	50
USDCHE	Švýcarskému	100 000 USD	0,0001	3	50
AUDCAD	vůči Kanadskému	100 000 AUD	0,0001	15	50
AUDCHF	vůči Švýcarskému	100 000 AUD	0,0001	15	50
AUDJPY	vůči Japonskému	100 000 AUD	0,01	9	50
AUDNZD	dolar vůči	100 000 AUD	0,0001	14	50
AUDUSD	vůči Americkému	100 000 AUD	0,0001	6	50
CADCHF	vůči Švýcarskému	100 000 CAD	0,0001	10	50
CADJPY	vůči Japonskému	100 000 CAD	0,01	9	50
CHFJPY	vůči Japonskému	100 000 CHF	0,01	9	50

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=335>

Příloha č. 3

Ukázka části tabulky spreadu, platnost od 12. 02. 2009

Instrument	Popis instrumentu	Spread
USDCZK	Americký dolar vůči České koruně	50/100/150
EURCZK	Euro vůči České koruně	50/100/150
CZKCASH	Nástroj, jehož cena vychází z kotace indexu PX na české burze	50
EURUSD	Euro vůči Americkému dolaru	2
GBPUSD	Britská libra vůči Americkému dolaru	4
USDJPY	Americký dolar vůči Japonskému yenu	3
USDCHE	Americký dolar vůči Švýcarskému franku	3
AUDCAD	Australský dolar vůči Kanadskému dolaru	15
AUDCHF	Australský dolar vůči Švýcarskému franku	15
AUDJPY	Australský dolar vůči Japonskému yenu	9
AUDNZD	Australský dolar vůči Novozélandskému dolaru	14
AUDUSD	Australský dolar vůči Americkému dolaru	6
CADCHF	Kanadský dolar vůči Švýcarskému franku	10
CADJPY	Kanadský dolar vůči Japonskému yenu	9
CHFJPY	Švýcarský frank vůči Japonskému yenu	9
CHFPLN	Švýcarský frank vůči Polskému zlotému	50/100/150
EURAUD	Euro vůči Australskému dolaru	12
EURCAD	Euro vůči Kanadskému dolaru	12
EURCHF	Euro vůči Švýcarskému franku	4
EURGBP	Euro vůči Britské libře	4

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=122>

Příloha č. 4

Tabulka poplatků a provizi jedné brokerské společnosti platných od 21.1.2008

	STANDARD	X-VIP
Minimální počáteční vklad	20 000 CZK	1 000 000 CZK
Nominální hodnota jednoho lotu	1 lot = 100 000 jednotek základní měny	1 lot = 100 000 jednotek základní měny
Minimální hodnota pokynu	0.1 lotu nebo 0.05 lotu v závislosti od instrumentu	0.1 lotu nebo 0.05 lotu v závislosti od instrumentu
Marže pro 1 lot	1% pro měny; 2% a 3% nebo 5% pro indexy a komodity, 7% pro akcie	1% pro měny; 2% a 3% nebo 5% pro indexy a komodity, 7% pro akcie
Páka (leverage)*	1:100	1:100
Provize za zavření pozice	-	-
Provize za výplatu prostředků menší než 3 000 CZK	350 CZK	-
Místo uložení marže	Klientský účet X-Trade Brokers, vedený v UniCredit Bank	Klientský účet X-Trade Brokers, vedený v UniCredit Bank
Poplatek za vedení účtu	-	-
Výpis měsíčních operací na účtu zákazníka zasílaný poštou, nebo výpis změn v obchodních podmínkách**	3 000 CZK	-
Výpis denních operací na účtu zákazníka zasílaný poštou	1 000 CZK	-
Poplatek za fyzickou dodávku****	0,0100 (100 bodů)	0,0100 (100 bodů)
Debetní poplatky	základní úroková sazba	základní úroková sazba

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=131>

Příloha č. 5

Ukázka tabulky zúčtovacích hodnot (marže) platných od 12. 2. 2009

Zůstatek na peněžním účtu zákazníka v CZK	Hodnota vybrané marže při zahájení obchodní transakce na měnových finančních nástrojích a instrumentu TNOTE.	Hodnota marže (margin) vybrané při zahájení obchodní transakce na finančních derivátech vycházejících z cen burzovních indexů (hodnoty vyjádřené jako % hodnoty otevřené pozice) ¹	Hodnota marže (margin) vybrané při zahájení obchodní transakce na finančních derivátech vycházejících z cen komodit a burzovních indexů (hodnoty vyjádřené jako % hodnoty otevřené pozice) ²	Hodnota marže (margin) vybrané při zahájení obchodní transakce na finančních derivátech vycházejících z cen amerických akcií (hodnoty vyjádřené jako % hodnoty otevřené pozice) ³	Hodnota marže (margin) vybrané při zahájení obchodní transakce na instrumentu PLNCASH a W20PLN.	Hodnota marže (margin) vybrané při zahájení obchodní transakce na finančních derivátech vycházejících z cen českých a španělských akcií (hodnoty vyjádřené jako % hodnoty otevřené pozice) ⁴
0 – 1 500 000	1.00%	2.00%	3.00%	7.00%	3.00%	15.00%
1 500 001 – 2 500 000	1.52%	3.03%	4.55%	10.61%	4.55%	22.80%
2 500 001 – 3 000 000	3.03%	6.06%	9.09%	21.21%	9.10%	45.45%
3 000 001 – 6 000 000	4.00%	8.00%	12.00%	28.00%	12.00%	60.00%
6 000 001 – 16 000 000	10.00%	20.00%	30.00%	70.00%	30.00%	100.00%
nad 16 000 0001	20.00%	40.00%	60.00%	100.00%	60.00%	100.00%

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=126>

Příloha č. 6

Příklad harmonogramu obchodování na světových měnových trzích. (X-Trade Brokers)

Komodity
<ul style="list-style-type: none"> ☛ CATTLE, LEANHOGS (hovězí, vepřové) – 1.35 - 23.00 kromě pondělí kdy se obchoduje 16.05 - 23.00 a pátku kdy se obchoduje 1.35 - 20.30 ☛ COPPER, ALUMINIUM, ZINC, NICKEL, TIN, LEAD (měď, hliník, zinek, nikl, cín, olovo) – 8.30 - 19.30 ☛ CORN, SOYBEAN, SOYOIL, SOYMEAL, RICE, WHEAT (kukuřice, sojová zrna, sojový olej, sojový granulát, rýže, pšenice) – 01.35 - 13.00 a 16.35 - 20.15 ☛ GOLD, SILVER, PALLADIUM, PLATINUM (zlato, stříbro palladium, platina) – pondělí 00.05 - pátek 22.00 ☛ NATGAS, HEATINGOIL, GASOLINE (přírodní plyn, topný olej, benzín) – 8.30 - 23.00 ☛ OIL (ropa) – 4.05 - 22.00 ☛ SUGAR, COFFEE (cukr, káva) – 9.30 - 20.00 ☛ COTTON - 8.30 - 20.45 ☛ COCOA – 10.05 - 20.00
Burzy/indexy a akcie
<ul style="list-style-type: none"> ☛ BOVESPA – 14.05 - 21.15 ☛ BRAComp – 13.05 - 21.00 ☛ CZKCASH, CEZ.CZ, ERSTE.CZ, KB.CZ, TELO2.CZ, UNI.CZ – 9.20 - 16.00 ☛ DE30, EU50, FRA40 – 08.05 - 22.00 ☛ EBAY, YAHOO, MICROSOFT, INTEL, NOKIA, IBM, CITIGROUP, PFIZER, EXXONMOBIL, GE – 15.35 - 22.00 ☛ HKComp, CHNComp – 03.50 - 06.30 a 08.35 - 10.15 ☛ HUNComp – 09.10 - 16.30 ☛ ITA40 – 09.05 - 17.40 ☛ JAP225 – 02.05 - 04.00 a 05:35 - 08:10 a 09:35 - 13:00 ☛ RUS50 – 08.35 - 15.45 a 16:05 - 21.50 ☛ RUSCASH – 8.35 - 16.00 ☛ SPA35, SUI20 – 09.05 - 17.30 ☛ ACX.ES, IBE.ES, REP.ES, SAN.ES, TEF.ES – 9.05 - 17.30 ☛ TNOTE – 01.05 - 23.00 ☛ UK100 – 09.05 - 22.00 ☛ US30, US100, US500 – 00.05 - 22.00 a 22.35 - 23.30 ☛ USACASH, USBCASH, USCCASH – 15.35 - 22.00 ☛ W20PLN – 8.35 - 16.10

Obchodní hodiny jsou uvedeny v střeoevropském času (GMT+1).

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=121>

Příloha č. 7

Částečná tabulka limitních příkazů brokerské společnosti X-Trade Brokers, platné od 12. 2. 2009

Instrument	Popis instrumentu	Limitní odstup (v bodech)
EURUSD	Euro vůči Americkému dolaru	5
GBPUSD	Britská libra vůči Americkému dolaru	5
USDJPY	Americký dolar vůči Japonskému yenu	5
USDCHF	Americký dolar vůči Švýcarskému franku	5
AUDCAD	Australský dolar vůči Kanadskému dolaru	15
AUDCHF	Australský dolar vůči Švýcarskému franku	15
AUDJPY	Australský dolar vůči Japonskému yenu	15
AUDNZD	Australský dolar vůči Novozélandskému dolaru	15
AUDUSD	Australský dolar vůči Americkému dolaru	5
CADCHF	Kanadský dolar vůči Švýcarskému franku	15
CADJPY	Kanadský dolar vůči Japonskému yenu	15
CHFJPY	Švýcarský frank vůči Japonskému yenu	15
CHFPLN	Švýcarský frank vůči Polskému zlotému	40
EURAUD	Euro vůči Australskému dolaru	15
EURCAD	Euro vůči Kanadskému dolaru	10
EURCHF	Euro vůči Švýcarskému franku	5
EURGBP	Euro vůči Britské libře	5

Zdroj: <http://www.xtb.cz/FOREX.php?p=364>